Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 9 — 11/23 ՓԵՏՐՎԱՐ 1898 — 2 ՇԷՎՎԱԼ 1315 — ՉՈՐՇԱԲԹԱԹԻ

درعلیه ده غلطه (ماسیس) غزتهسی اداره خانهسنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
Դրամի փոխարէն կարելի է նաեւ փոստի փոյլ կ'ընդունուի, 115 [illegible] ղրուշի հաշուով:
Տեղափոխութեան համար խմբագրատուն բաժանորդներուն [illegible] ֆրանքի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԴԻՒՐԱԶԳԱԾՈՒԹԻՒՆ

Լրագրութեան դերը սկսաւ ըմբռնուած է հայ հասարակութեան կողմէ:

Լրագիրը, հաղարակիրթ երկիրներու մէջ, ժողովրդին կը պատմէ գինքը շահագրգռող ինչ նորութիւն որ կայ, անոր կեանքին ամէն երեւոյթները կը ներկայացնէ, կը գովէ կամ կը պարսաւէ, եւ ժողովրդին կը թողու դատել իր յուզած խնդիրները, այն անձերը որոնց գործունէութիւնը մասնաւոր կ'ընէ: եւ այն իրերը որոնց վրայ ուշադրութիւն կը նուիրէ:

Լրագիրը, սակայն, ուրիշ բան չէ բայց եթէ անհատի մը կամ կազմ մը անհայտներու «օրկան»ը, որ փոխանակ ինքնաւորներու խօսելու, ընդհանուրին կը խօսի: Այդ անհատը կամ անհատները իրենց կարծիքներն ունին, գրեթէ տարածել օգտակար կը նկատեն հանրային շահուն, եւ որոնք չեն դադրիր անհատական կարծիքներ ըլլալէ՝ թէեւ լրագրի մէջ երեւան:

Լրագրական հրատարակութեանց կարեւորութիւնը չափազանցելու չէ դուրեմն: Խմբագիրները հասարակ մահկանացուներ են, որոնց պէտք չէ զլանալ գաղափար յայտնելու իրաւունքը:

Այնչափ անկեղծ դիտողութիւն իր օգուտը ունի, նոյն իսկ երբ ցաւ պատճառելու հանգամանք ունենայ, վիրահատ գործիքին պէս որ կը տանջէ բայց կը բուժէ, ուստի քննադատութիւնները, որքան ալ սուր ու խիստ, պէտք չէ վիրաւորեն զմեզ, բաւական է որ անկեղծութեան շեշտը եւ օգտակար ըլլալու ձգտումը զտնենք անոնց մէջ:

Այսպէս չեն վարուիր սակայն մեր մէջ: Երբ ջրպգրդ մը մեր հանրային կամ թաղային գործերուն մէջ թերութիւններ գտնելով մատնանիշ ընէ զանոնք, եւ կամ նոյն իսկ երբ պարզապէս անյարմար դատէ այս կամ այն գործին մէջ ծրագրուած եղանակ մը կամ ձեւ աւնուած միջոց մը, քննադատուողները կը վիրաւորին, իբր թէ այդ դիտողութիւնը կամ քննադատութիւնը իրենց արժանապատուութեան պնդուժեալ հարուածներ ըլլային:

Դիտենք ի վերջ արբեցութենէ չի կշտացող խղճմտութ ցնծութիւններուն մասին մը ֆիլերու վրայ, /բենց բեհեղեալ ծպտումներուն պօռացող գոյները, ու պատրուակեալ երեսնուն արթնցուցած հետաքրքրութեամբը:

Ու պահ մը փողոցին անցուդարձը կը դադրի, ճամբայ բանալով կանխաղարթոյց այս արշաւին առջեւ ու կարծես ըսել ուզելով,

—Թող տուէք որ ձակատագրին արդարութիւնն ալ անցնի:

Վասն զի ձակատագիրը որ կոյր է, տեսնողէ մը աւելի արդար դատաստան կը կարէ երբեմն:

Աւելի վար, ուրիշ խումբ մը կը դիմաւորէ զմեզ. ասիկայ հետիոտն է. աղմուկի, երգի, յպարի, տարաղի միւնոյն զեղծումը ու շռայլութիւնը. փողոցին պատշաճութեանցը դէմ միւնոյն անսաստութիւնը. միւնոյն ցոյցը մարմնական „օրինուածներու ու միւնոյն „օդուածներու խաղերը:

Եւ ասիկայ այսպէս բոլոր ճամբուն երկայնքը, Բերայի Մեծ փողոցէն մինչեւ Ղալաթիոյ սարտրոտը, մինչեւ քովերը մեր խմբագրատունն ուր կ'ապաստանիմ:

Ոչ ոք մոռցէն կ'անցնէ կշտամբել այս կամաւոր- երջանիկները, այս դիմածածուկ— անպատկառները, սրբոյ, Տրեֆիսի դատաւորներուն պէս, դանիպակի կուսակից չեն: Զբմեղանքի, ներողամտութեան ու թողտուութեան ընդհանուր հով մը կը փչէ: Քաղաքը, վայրկեան մը, իր լուրջ մարդու երեսը պարզելու պէտքը ունի. պզտիկ կատակի մը կը նայի որպէս զի բարձրաձայն ինդայ ու մասնակից ըլլայ մէջտեղի ցնծութեան, ինչ որ սովորաբար շարթուս վերջերը կը պատահի:

Ու երկարող փողոցին դէմ դէմի քարակոփ շէնքերը, որոնք մարդոց կ դէպքերու փոխկանութենէն բան մը չեն հասկնար, իրենց նեղութի պարզամտութեանը մէջ, կը զարմանան, կ'ապշին ֆաղրին ինքնամոռացումին և այս ուրախութեան ցոյցերուն առջեւ:

Գ. Գ.

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆՔ

Կանուխ, ան ժամուն ուր ամէն մարդ գործի կ'երթայ, անակնկալ երաժշտութիւն մը, ընթերցողի վրայ եղանակուած ճչուն ու հատկապէս երգեր, որոնք բոժոժներու սուր ու թաւալուն ձայնը կը յիշեցնեն գրչ մը:

Գիշերէն ի վեր արբեցութենէ չի կշտացող խղճմտութ ցնծութիւններուն մը ֆիլերու վրայ, /բենց բեհեղեալ ծպտումներուն պօռացող գոյները, ու պատրուակեալ երեսնուն արթնցուցած հետաքրքրութեամբը:

Խանէն սկսելով մինչեւ Շահրիսխի ատենները (Հիմրէթի է.—Ը. Դար) Զեղթայերէնը գործածող գրագէտներ սակաւաթիւ էին, ասոնք ալ, ինչպէս կը վկայէ Թ. Դարու Զեղթայ-Թուրք գրագէտներէն Միր- Նէվային, առանց պարզիկ բանաստեղծներու տաղանդը ունենալու, սիրային տաղեր և ներբողներ միայն գրած են, ընդհանրապէս ժամանակակից իշխաններու անունին ձօնուած:

Հին Թուրք գրականութեան ամէնէն ծաղկած միջոցը կը համարուի Հիմրէթի Թ. դարուն սկիզբները, ուր ապրած է նաև դերոյիշեալ Նէվային՝ որ Զեղթայ լեզուով գրած բազմաթիւ երկերովը կարեւոր ծառայութիւն մատուցած է հին Թուրք գրականութեան: Սակայն Զեղթայերէնի գրականութիւնը նոյն իսկ այդ դարուն մէջ, խիստ սահմանափակ վիճակ մը ունեցած է: Նէվային կը պարարակէ իր ժամանակակից գրողներուն պարզամտութիւնը ու կը յորդորէ զանոնք նախնձախնդիր ըլլալ իրենց մայր լեզուին գրականութիւնը մշակելու: Ակէն գտա չի յիշեր իրմէ առաջ Թուրք վիպագիրներ եղած ըլլալը, և կը խոստովանի թէ ինք անգամ իր վէպերը պարսիկ հեղինակներու հետեւողութեամբ գրած է:

Այսպէս, Թուրք գրականութիւնը հին դարերու մէջ հրապուրիչ և ճոխ հանգամանք մը չունեցաց չէ: Իսկ պարսկերէնը իրր գրական լեզու այն ազդեցան ընդհանրացաւ է Թաթար և Թուրք ցեղերուն մէջ, որ նոյն իսկ էնկ-Թիմուր իրրեւ պաշտօնական լեզու կը գործածէր զայն: Պարսկերէնի այդ գործածականութիւնը Օսմանցիներուն մէջ ալ տարածուած էր(**) և իրենց գրողները պարսիկ գրագէտի մը չափ լաւ ուսումնասիրած էին պարսկերէնի գրականութիւնը և նոյնչափ ալ վարժ էին այդ լեզուով գրելու:

Սակայն Օսմանցիք պարսկերէնի այդ-չափ ընդունելացած ըլլալով մեկնելս, իրենց ազգային լեզուն մշակելու մասին մեծ նախանձախնդրութիւն ունէին: Այս օտար լեզուին լուծէն ազատելու ջանքը կայսրութեան հիմնուած առենները սկսաւ և Օսման Ա.-ու իր յաջորդները օսմաններէն գրեցին և առատօրէն վարձատրեցին այդ լեզուն գործածող բոլոր գրագէտները: Եղած ջանքը քիչ ատենէն յաջողութեամբ պսակուեցաւ, ալ անկէ ետքը, օսմաններէն հետզհետէ գրական մեծ ճոխութիւն ու փայլ ստացաւ, որուն նմանը Թուրքերէնի և ոչ մէկ ճիւղը ունեցած էր:

Պարսկական վէպերը՝ որ ընդհանրապէս ժողովրդական առանդութիւններ էին, Օսմանցւոց համար զանազան ոճերով վերածուեցան և ասով՝ այդ վէպերու ուսումնասիրութիւնը հնար պարսիկ լեզուն լուրացնելու հարկ չմնաց: Եւ այս պատճառաւ է որ Թուրք վէպը պարսկական դըրութեամբ և ճաշակով ծագում առած է:

* * *

Սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, Թուրք վէպն ամէնէն սիրուն մասը ոտանաւորի ձեւով արտայայտուած է: Դարէ դար, պարսիկ գրականութեան հետեւած են գրեթէ բոլոր գրողները և ընդհանրապէս ժողովրդական առանդութիւններէ քաղած են իրենց նիւթերը: Օսմանեան գրականութեան անդրանիկ վիպագիրը Շէյխիի անուն Դուլատիցի բանաստեղծն է, որ Հիմրէթի Ը. դարուն վերջերը փայլած և, երեւելի պարսիկ իմաստասէր և բանաստեղծ Ֆիւսրէվի Ֆշհլէվիի հետեւողութեամբ, օսմաներէն ոտանաւորի վերածած է Խ-ուրէվ ու- Շիրին նշանաւոր սիրավէպը:

Վէպը ամբողջ պարսիկ առանդութեան մը վրայ ձեւուած է, սիրուն ու յուզիչ: Նիշէյրվանի թոռը՝ Խ-ուսրէվ, սիրուն մը ունէր, Շիրին՝ որուն գեղեցկութիւնը ամէն կողմ կը հռչակէին: Զինացի երիտասարդ մը Ֆէրհատ՝ կը լսէ անոր գեղեցկութեան համբաւը, լեռներն ու ձորերը կը կտրէ ու Պարսկաստան կը հասնի: Բայց ո՞վ Շիրինը տեսնէլն եւաքը չպիտի հրապուրէր անոր յուսինկայի պէս ազատոր գէմքին: Ֆէրհատ ալ զայն տեսնելով, անհոգնակի տարտամ բաներ մը կը զգայ իր ներսը. սպասիկ բոցեր՝ որ սիրոյ կրակը կը հնեն ու կը վառեն զինքը: Ֆէրհատ կը սիրահարի Շիրինին, կը մատնէ իր սէրը և անոր լոյս գէմքին չզրկուելու համար, կը խնդրէ որ գէթ իրեն սպասաւոր ընդունի զինքը: Շիրին՝ որուն սիրտը ցրտացած էր Խ-ուսրէվի անհաւատարմութենէն, կը հմայուի երիտասարդին անկեղծութեան ու կը մտածէ փորձել անոր զգացումները և իրեն սիրական ընել զայն: Ուստի անոր կը յայտնէ թէ չիրնար իրեն փոխադարձ սէր նուիրել, մինչեւ որ Պէսէ-Նուռ (անծառ) լեռը չի փորէ: Ֆէրհատ կ'ընդունի այդ տաժանելի աշխատութիւնը, կ'առանձնանայ լեռան վրայ, եւ հոն՝ ժայռի մը կողքին իր սիրականին պատկերը փորագրելով, կը սկսի լեռը փորել... Պատկերը հոն էր, ճիշդ իր դէմը. Ֆէրհատ կը քաջալերուի անկէ և անոր իրականը վայելելու յոյսով կը փորէ ու կը փորէ: Ատենն ատեն, Շիրին կ'այցելէ անոր և վերջապէս, անոր հաւատարմութեան վրայ վստահելով կը սիրէ զայն: Բայց լեռներն ու ձորերը, ծաղիկներն ու ծառերը օդին բաներ մը կը փսփսան. ալեւոր գաղը կը տարածուի ամէն կողմ և Խ-ուսրէվ իր ամէնէն դօրաւոր զգացումներուն մէջ վիրաւորուած՝ սպանել կու տայ Ֆէրհատը: Բայց իր որդին, Շերոյէ, կը զայրանայ հօրը անգթութեանը վրայ և իր կարգին մահուան հարուածը կու տայ անոր: Եւ այն լեռնէն՝ ուր ֆէրհատէն (լեռնավոր) Ֆէրհատը իր սէրն ու կեանքը քաղաքեր էր, գեւաղ մը բխիլ կը սկսի, զոր Ճոշէ ղէյշ (կաթնագետ) կը գոչեն:

Վէպին լեզուն չունի արդի օսմաներէնին սահուն ու ճոխ հանգամանքները եւ, մանաւանդ, հիմա անպարծանելի դարձած ոճերով ու սասցուածներով լեցուն է:

Թ. դարուն մէջ, Ֆէրհատ և Շիրէնի աւանդութիւնը, նոյն հետեւողութեամբ և Զեղթայերէն լեզուով գրած է Միր-Նէվային ալ. սակէ զատ, Նէվային՝ Խաճաս Հիմրէթի հետեւելով, Լէյլա և Մէճնուն-ի արաբական վէպն ալ ոտանաւորի վերածած է. և որովհետեւ այդ միջոցին օսմանեան գրականութիւնը դեռ նոր ծաղկիլ կը սկսէր, իր ոտանաւորները գաղափարի և տաղաչափութեան տեսակէտով ուղեցոյցներ եղած են օսմանցի բանաստեղծներուն, և, մանաւանդ, նշանաւոր Ահմէտ բաշային: Ահա այս պատճառաւ յարմար դատեցի Նէվային անունը օսմանեան վիպագիրներուն հետ յիշատակելու:

Այս դարուն մէջ, Խ-ուրէվ և Շիրէնի աւանդութիւնը՝ Ահմէ անուն Իւսկիւսցի բանաստեղծ մըն ալ երգած է, Շէյխիէն չատ յաջող կերպով և այդ ժամանակուան համար բուռական կանոնաւոր լեզու մը գործածած է, մանաւանդ նկարագրական մասերուն մէջ:

Ժ. դարուն սկիզբները, իբր նշանաւոր դէմք, Զաթի անուն Պալքէսէրցի մը կ'երեւայ, որ օսմանեան լեզուի և հին գրականութեան մշակող մը եղած է: Զաթի սիրային վէպ մը ունի գրած, Շէյ- ո- Բէրվանէ, ուր թէեւ յոռի ոճ մը գործածած է, բայց նկարագրական մասերուն մէջ մէկէ աւելի գնահատելիք տաղեր ունի: Եւ տեսնք ի՞նչպէս կը նկարագրէ գծագրիչի մը ճարտարութիւնը:

ՆեՀ էիմ եազար իսկ ճիրին տիւշեր տի
Ասեվ ռեամ էդիսկ, զենգուար իւշեռտի.
Էկեր ռեամ իբսկ պիր մանիպուլի բերկիլ
Ֆիրսան իպերտի գարշուսընեա պիւլիլ:

(Ինչ որ գրէր սիրուն էր. թէ որ մեզը գծէր, մեզուները կը հաւաքուէին, թէ որ մատաղաշ սիրականի նման վարդ մը գծէր, անոր դիմացը սոխակները կը հեծէին:)

Նոյն այդ Ժ. դարուն մէջն է ծաղկած Պաղատացի Ֆիզուլին՝ ամէնէն հռչակաւորը Թուրք բանաստեղծներուն: Ֆիզուլի ոտանաւորի վերածած է Լէյլա և Մէճնո-ն, բայց փոխանակ ուղղակի արարերէն, պարսկերէն և չեղթա բնագիրներէն թարգմանութիւն մը ընելու, իր բանաստեղծական գեղեցիկ գաղափարներով և հարուստ երեւակայութեանը արիւներով, գործին կատարելապէս նոր հեղինակութեան մը կերպարանքը տուած է: Բացի կական իմաստէն, վէպին ո՛չ մէկ մասը կը համապատասխանէ արաբական և պարսիկ բնագիրներուն: Տեղ տեղ անա՛նկ եւանգներ չեչտեր ունի և երկու սիրահարներուն բերանը անա՛նկ ալ յուզիչ և հարատար խօսքեր դրած է, որոնք միանալով օձին հետ,—չատ բարձր իր նախորդիններէն,—անմոռան հրաշակերտ մը ըրած են վէպը՝ որ արաբական յուզիչ աւանդութեան մը վրայ հիմնուած է: Մէճնուն, արբալ ցեղապետի մը Լէյլա անուն աղջկան կը սիրահարի. զգացումը դպրոցական տարիքէն, տղայ չըլլանէն ծնած էր և ալ անդիմադրելի դարձած: Տղան, իր սրտին տրտմութիւնը արդիւնաւոր անկարող, Լէյլան կը խնդրէ անոր ծնողքէն. բայց դիրքի և ասպետանի խորութիւններ մերժում մը առաջ կը բերեն, ուրկէ Մէճնուն կը խելագարի ու վայրենիի մը պէս լեռներու և անմարդ տեղերու մէջ թափառիլ կը սկսի: Ասպին՝ Լէյլան անոր սիրովը բռնուած, գիշեր ցորեկ կը հիւծի ու կը մաշի և վերջապէս մահը կու գայ ազատել զայն: Մէճնունը կ'իմանայ իր սիրուհիին մահը և իր սէրն առաջնորդուած կու գայ կը գտնէ անոր գերեզմանը ու հոն կիյնայ, ինքն ալ մեռած...:

Դարձեալ այս դարուն մէջ Եռ-սոռ-ֆ

(*) Զովալի Գեղեցիկ և Պետարիսի կնոջ պատմութիւնը:

(**) Մինչեւ Ֆամին կայսերական հրովարտակներն ալ արաբերէն էին:

(*) Այսպէս կը կոչուի բուն հին Թուրքերէնը:

ԱՐԴԻՔ

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆՔ

Կանուխ, ան ժամուն ուր ամէն մարդ գործի կ'երթայ, անակնկալ երաժշտութիւն մը, ընթերցողի վրայ եղանակուած ճչուն ու հատկապէս երգեր, որոնք բոժոժներու սուր ու թաւալուն ձայնը կը յիշեցնեն գրչ մը:

Գիշերէն ի վեր արբեցութենէ չի կշտացող խղճմտութ ցնծութիւններուն մը ֆիլերու վրայ, /բենց բեհեղեալ ծպտումներուն պօռացող գոյները, ու պատրուակեալ երեսնուն արթնցուցած հետաքրքրութեամբը:

ԹՈՒՐՔ ՎԻՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Վիպագրութիւնը լեզուի մը գրականութեան կարեւոր մէկ ճիւղը կը կազմէ, ուստի, անոր վրայ խօսելէ առաջ, կ'ուզեմ համառօտ տեսութիւն մը ընել Թուրք գրականութեան նախկին վիճակին վրայ: Այս մասին որոշ գաղափար մը ունենալու համար պէտք է լաւ մը քննել Զեղթայերէն(*) գրականութեան մէկ քանի շրջանները, և հասկնալ թէ հին ատենները Թուրքերէնը իրր գրական լեզու ինչ ապրման կարեւորութիւն ունեցած և գրական ինչ արդիւնքներու ծնունդ տուած է:

Ճ.Նիկիզ-Խանի յաջորդներէն Նէլակիս

Խանէն սկսելով մինչեւ Շահրիսխի ատենները (Հիմրէթի է.—Ը. Դար) Զեղթայերէնը գործածող գրագէտներ սակաւաթիւ էին, ասոնք ալ, ինչպէս կը վկայէ Թ. Դարու Զեղթայ-Թուրք գրագէտներէն Միր- Նէվային, առանց պարզիկ բանաստեղծներու տաղանդը ունենալու, սիրային տաղեր և ներբողներ միայն գրած են, ընդհանրապէս ժամանակակից իշխաններու անունին ձօնուած:

Հին Թուրք գրականութեան ամէնէն ծաղկած միջոցը կը համարուի Հիմրէթի Թ. դարուն սկիզբները, ուր ապրած է նաև դերոյիշեալ Նէվային՝ որ Զեղթայ լեզուով գրած բազմաթիւ երկերովը կարեւոր ծառայութիւն մատուցած է հին Թուրք գրականութեան: Սակայն Զեղթայերէնի գրականութիւնը նոյն իսկ այդ դարուն մէջ, խիստ սահմանափակ վիճակ մը ունեցած է: Նէվային կը պարարակէ իր ժամանակակից գրողներուն պարզամտութիւնը ու կը յորդորէ զանոնք նախնձախնդիր ըլլալ իրենց մայր լեզուին գրականութիւնը մշակելու: Ակէ գտա չի յիշեր իրմէ առաջ Թուրք վիպագիրներ եղած ըլլալը, և կը խոստովանի թէ ինք անգամ իր վէպերը պարսիկ հեղինակներու հետեւողութեամբ գրած է:

Այսպէս, Թուրք գրականութիւնը հին դարերու մէջ հրապուրիչ և ճոխ հանգամանք մը չունեցաց չէ: Իսկ պարսկերէնը իրր գրական լեզու այն ազդեցան ընդհանրացաւ է Թաթար և Թուրք ցեղերուն մէջ, որ նոյն իսկ էնկ-Թիմուր իրրեւ պաշտօնական լեզու կը գործածէր զայն: Պարսկերէնի այդ գործածականութիւնը Օսմանցիներուն մէջ ալ տարածուած էր(**) և իրենց գրողները պարսիկ գրագէտի մը չափ լաւ ուսումնասիրած էին պարսկերէնի գրականութիւնը և նոյնչափ ալ վարժ էին այդ լեզուով գրելու:

Սակայն Օսմանցիք պարսկերէնի այդ-չափ ընդունելացած ըլլալով մեկնելս, իրենց ազգային լեզուն մշակելու մասին մեծ նախանձախնդրութիւն ունէին: Այս օտար լեզուին լուծէն ազատելու ջանքը կայսրութեան հիմնուած առենները սկսաւ և Օսման Ա.-ու իր յաջորդները օսմաներէն գրեցին և առատօրէն վարձատրեցին այդ լեզուն գործածող բոլոր գրագէտները: Եղած ջանքը քիչ ատենէն յաջողութեամբ պսակուեցաւ, ալ անկէ ետքը, օսմաներէնը հետզհետէ գրական մեծ ճոխութիւն ու փայլ ստացաւ, որուն նմանը Թուրքերէնի և ոչ մէկ ճիւղը ունեցած էր:

Պարսկական վէպերը՝ որ ընդհանրապէս ժողովրդական առանդութիւններ էին, Օսմանցւոց համար զանազան ոճերով վերածուեցան և ասով՝ այդ վէպերու ուսումնասիրութիւնը հնար պարսիկ լեզուն լուրացնելու հարկ չմնաց: Եւ այս պատճառաւ է որ Թուրք վէպը պարսկական դըրութեամբ և ճաշակով ծագում առած է:

* * *

Սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը, Թուրք վէպն ամէնէն սիրուն մասը ոտանաւորի ձեւով արտայայտուած է: Դարէ դար, պարսիկ գրականութեան հետեւած են գրեթէ բոլոր գրողները և ընդհանրապէս ժողովրդական առանդութիւններէ քաղած են իրենց նիւթերը: Օսմանեան գրականութեան անդրանիկ վիպագիրը Շէյխիի անուն Դուլատիցի բանաստեղծն է, որ Հիմրէթի Ը. դարուն վերջերը փայլած և, երեւելի պարսիկ իմաստասէր և բանաստեղծ Ֆիւսրէվի Ֆշհլէվիի հետեւողութեամբ, օսմաներէն ոտանաւորի վերածած է Խ-ուրէվ ու- Շիրին նշանաւոր սիրավէպը:

Վէպը ամբողջ պարսիկ աւանդութեան մը վրայ ձեւուած է, սիրուն ու յուզիչ: Նիշէյրվանի թոռը՝ Խ-ուսրէվ, սիրուհի մը ունէր, Շիրին՝ որուն գեղեցկութիւնը ամէն կողմ կը հռչակէին: Զինացի երիտասարդ մը Ֆէրհատ՝ կը լսէ անոր գեղեցկութեան համբաւը, լեռներն ու ձորերը կը կտրէ ու Պարսկաստան կը հասնի: Բայց ո՞վ Շիրինը տեսնէլն եւաքը չպիտի հրապուրէր անոր յուսինկայի պէս ազատոր գէմքին: Ֆէրհատ ալ զայն տեսնելով, անհոգնակի տարտամ բաներ մը կը զգայ իր ներսը. սպասիկ բոցեր՝ որ սիրոյ կրակը կը հնեն ու կը վառեն զինքը: Ֆէրհատ կը սիրահարի Շիրինին, կը մատնէ իր սէրը և անոր լոյս գէմքին չզրկուելու համար, կը խնդրէ որ գէթ իրեն սպասաւոր ընդունի զինքը: Շիրին՝ որուն սիրտը ցրտացած էր Խ-ուսրէվի անհաւատարմութենէն, կը հմայուի երիտասարդին անկեղծութեան ու կը մտածէ փորձել անոր զգացումները և իրեն սիրական ընել զայն: Ուստի անոր կը յայտնէ թէ չիրնար իրեն փոխադարձ սէր նուիրել, մինչեւ որ Պէսէ-Նուռ (անծառ) լեռը չի փորէ: Ֆէրհատ կ'ընդունի այդ տաժանելի աշխատութիւնը, կ'առանձնանայ լեռան վրայ, եւ հոն՝ ժայռի մը կողքին՝ իր սիրականին պատկերը փորագրելով, կը սկսի լեռը փորել... Պատկերը հոն էր, ճիշդ իր դէմը. Ֆէրհատ կը քաջալերուի անկէ և անոր իրականը վայելելու յոյսով կը փորէ ու կը փորէ: Ատենն ատեն, Շիրին կ'այցելէ անոր և վերջապէս, անոր հաւատարմութեան վրայ վստահելով կը սիրէ զայն: Բայց լեռներն ու ձորերը, ծաղիկներն ու ծառերը օդին բաներ մը կը փսփսան. ալեւոր գաղը կը տարածուի ամէն կողմ և Խ-ուսրէվի իր ամէնէն դօրաւոր զգացումներուն մէջ վիրաւորուած՝ սպանել կու տայ Ֆէրհատը: Բայց իր որդին, Շերոյէ, կը զայրանայ հօրը անգթութեանը վրայ և իր կարգին մահուան հարուածը կու տայ անոր: Եւ այն լեռնէն՝ ուր ֆէրհատէն (լեռնավոր) Ֆէրհատը իր սէրն ու կեանքը քաղաքեր էր, գեւաղ մը բխիլ կը սկսի, զոր Ճոշէ ղէյշ (կաթնագետ) կը գոչեն:

Վէպին լեզուն չունի արդի օսմաներէնին սահուն ու ճոխ հանգամանքները եւ, մանաւանդ, հիմա անպարծանելի դարձած ոճերով ու սասցուածներով լեցուն է:

Թ. դարուն մէջ, Ֆէրհատ և Շիրէնի աւանդութիւնը, նոյն հետեւողութեամբ և Զեղթայերէն լեզուով գրած է Միր-Նէվային ալ. սակէ զատ, Նէվային՝ Խաճաս Հիմրէթի հետեւելով, Լէյլա և Մէճնո-ն-ի արաբական վէպն ալ ոտանաւորի վերածած է. և որովհետեւ այդ միջոցին օսմանեան գրականութիւնը դեռ նոր ծաղկիլ կը սկսէր, իր ոտանաւորները գաղափարի և տաղաչափութեան տեսակէտով ուղեցոյցներ եղած են օսմանցի բանաստեղծներուն, և, մանաւանդ, նշանաւոր Ահմէտ բաշային: Ահա այս պատճառաւ յարմար դատեցի Նէվային անունը օսմանեան վիպագիրներուն հետ յիշատակելու:

Այս դարուն մէջ, Խ-ուրէվ և Շիրէնի աւանդութիւնը՝ Ահմէ անուն Իւսկիւսցի բանաստեղծ մըն ալ երգած է, Շէյխիէն չատ յաջող կերպով և այդ ժամանակուան համար բուռական կանոնաւոր լեզու մը գործածած է, մանաւանդ նկարագրական մասերուն մէջ:

Ժ. դարուն սկիզբները, իբր նշանաւոր դէմք, Զաթի անուն Պալքէսէրցի մը կ'երեւայ, որ օսմանեան լեզուի և հին գրականութեան մշակող մը եղած է: Զաթի սիրային վէպ մը ունի գրած, Շէյ- ո- Բէրվանէ, ուր թէեւ յոռի ոճ մը գործածած է, բայց նկարագրական մասերուն մէջ մէկէ աւելի գնահատելիք տաղեր ունի: Եւ տեսնք ի՞նչպէս կը նկարագրէ գծագրիչի մը ճարտարութիւնը:

ՆեՀ էիմ եազար իսկ ճիրին տիւշեր տի
Ասեվ ռեամ էդիսկ, զենգուար իւշեռտի.
Էկեր ռեամ իբսկ պիր մանիպուլի բերկիլ
Ֆիրսան իպերտի գարշուսընեա պիւլիլ:

(Ինչ որ գրէր սիրուն էր. թէ որ մեզը գծէր, մեզուները կը հաւաքուէին, թէ որ մատաղաշ սիրականի նման վարդ մը գծէր, անոր դիմացը սոխակները կը հեծէին:)

Նոյն այդ Ժ. դարուն մէջն է ծաղկած Պաղատացի Ֆիզուլին՝ ամէնէն հռչակաւորը Թուրք բանաստեղծներուն: Ֆիզուլի ոտանաւորի վերածած է Լէյլա և Մէճնո-ն, բայց փոխանակ ուղղակի արարերէն, պարսկերէն և չեղթա բնագիրներէն թարգմանութիւն մը ընելու, իր բանաստեղծական գեղեցիկ գաղափարներով և հարուստ երեւակայութեանը արիւներով, գործին կատարելապէս նոր հեղինակութեան մը կերպարանքը տուած է: Բացի կական իմաստէն, վէպին ո՛չ մէկ մասը կը համապատասխանէ արաբական և պարսիկ բնագիրներուն: Տեղ տեղ անա՛նկ եւանգներ չեչտեր ունի և երկու սիրահարներուն բերանը անա՛նկ ալ յուզիչ և հարատար խօսքեր դրած է, որոնք միանալով օձին հետ,—չատ բարձր իր նախորդիններէն,—անմոռան հրաշակերտ մը ըրած են վէպը՝ որ արաբական յուզիչ աւանդութեան մը վրայ հիմնուած է: Մէճնուն, արբալ ցեղապետի մը Լէյլա անուն աղջկան կը սիրահարի. զգացումը դպրոցական տարիքէն, տղայ չըլլանէն ծնած էր և ալ անդիմադրելի դարձած: Տղան, իր սրտին տրտմութիւնը արդիւնաւոր անկարող, Լէյլան կը խնդրէ անոր ծնողքէն. բայց դիրքի և ասպետանի խորութիւններ մերժում մը առաջ կը բերեն, ուրկէ Մէճնուն կը խելագարի ու վայրենիի մը պէս լեռներու և անմարդ տեղերու մէջ թափառիլ կը սկսի: Ասպին՝ Լէյլան անոր սիրովը բռնուած, գիշեր ցորեկ կը հիւծի ու կը մաշի և վերջապէս մահը կու գայ ազատել զայն: Մէճնունը կ'իմանայ իր սիրուհիին մահը և իր սէրն առաջնորդուած կու գայ կը գտնէ անոր գերեզմանը ու հոն կիյնայ, ինքն ալ մեռած...:

Դարձեալ այս դարուն մէջ Եռ-սոռ-ֆ

(*) Զովալի Գեղեցիկ և Պետարիսի կնոջ պատմութիւնը:

(**) Մինչեւ Ֆամին կայսերական հրովարտակներն ալ արաբերէն էին:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ (9)

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Էտ. Տիզորիի կողմէն կ'առաջարկուի իրեն հայ լեզուի ուսուցչութիւնը Քոլէժ տը Ֆրանսի մէջ. բայց այն ատեն Բարիզ գտնուող լեզուագէտ քահանայ մը՝ մէջ մտնելով կ'առաջարկէ ինքզինքը. ասոր վրայ Միսաքեան կրակ կտրած՝ ծանր գիր մը կը գրէ ժամանակին Պոլսոյ Պատրիարքին, որուն մէջ յիշելով այս անիրաւ ոտնձգութիւնը՝ կը յայտարարէ թէ՝ գիրքերը ծախելով՝ Մարսիլիա և անկէ կտնա պիտի անցնի, ինքզինքը Եմպոդոկլի պէս հրաբուխը պիտի նետէ: Այսքա՞ն ամէնի ալ էր իր սրտնութեանցը մէջ:

Փիլիսոփայական, հետեւորական ու բիչ մըն ալ բժշկական ու անդամահատական (որովհետեւ չէր ալ մոռցուր) դասերու հետեւած է իր յաւելուածոյ ժամերուն. այլ իր նախընտրած ճիւղը եղած է միշտ հայ մատենագրութիւնը և բանաքննական արուեստը առ հասարակ: Կ'ըսուի նաեւ թէ վայելած է՝ ժամանակակից քանի մը եւրոպացի գրագէտներու բարեկամութիւնը. թէ իր յորդորմամբը Հ. Սգուարդ Հիւրիւզ թարգմանած է մէկ քանի գրաբար հրաչակերտներ, մանաւանդ Պօղոս Վերգինէն(*), թէ Հ. Սարգիս Թէոդորեանի 4 հատոր Մուրատեանց վարժարանի պատմութիւնը տպագրուած է իր ձուլել տուած գիրերովը, թէ բարիզցիք իր վարած արտակարգ կեանքին և ուսումնասիրութեան համար մատնանիշ կ'ընէին զինքը՝ «ահա հայ փիլիսոփան, հայ Համարդինը» ըսելով:

Բայց այս և ուրիշ շատ զրոյցներ, որ իրարու հակասական բաներ ալ կը պարունակեն, չեն կրնար՝ գէթ նոր սերունդին՝ վճռական նկարագիր մը ներկայացնել իր վրայ, մինչեւ որ անձնովին չներկայանայ ինք մէզի իր բովանդակ փուլերովը (phase): Պէտք է Պոլիս գայ Միսաքեան՝ որպէս զի տեսնենք չօշափենք զինքը:

Դ.

Կը հասնի 1870 վճռական թուականը: Ցնտենան նախկին պայթումէն իբր ամիս մը ետք՝ իր նոր Բաբելոնին հետ ինք ալ կը պաշարուի իր սենեակին մէջ՝ իր սիրական մատեաններովը ինքնակրտ բուրաստանովը, հաւերովը, իր երգեցիկներովը, իր ոչ մէկ ճիւղը անցուդարձը կը դադրի, ճամբայ բանալով կանխաղարթոյց այս արշաւին առջեւ ու կարծես ըսել ուզելով,

—Թող տուէք որ ձակատագրին արդարութիւնն ալ անցնի:

Վասն զի ձակատագիրը որ կոյր է, տեսնողէ մը աւելի արդար դատաստան կը կարէ երբեմն:

Աւելի վար, ուրիշ խումբ մը կը դիմաւորէ զմեզ. ասիկայ հետիոտն է. աղմուկի, երգի, յպարի, տարաղի միւնոյն զեղծումը ու շռայլութիւնը. փողոցին պատշաճութեանցը դէմ միւնոյն անսաստութիւնը. միւնոյն ցոյցը մարմնական „օրինուածներու ու միւնոյն „օդուածներու խաղերը:

Եւ ասիկայ այսպէս բոլոր ճամբուն երկայնքը, Բերայի Մեծ փողոցէն մինչեւ Ղալաթիոյ սարտրոտը, մինչեւ քովերը մեր խմբագրատունն ուր կ'ապաստանիմ:

Ոչ ոք մոռցէն կ'անցնէ կշտամբել այս կամաւոր- երջանիկները, այս դիմածածուկ— անպատկառները, սրբոյ, Տրեֆիսի դատաւորներուն պէս, դանիպակի կուսակից չեն: Զբմեղանքի, ներող

Ե Զելլեռայի (*) պատմութիւնը՝ պարսիկ բանաստեղծ Ճամիի հետեւողութեամբ ոտանաւորի վերածած է Թաղլրճացի Եահիա պէյ։ Զարը եւ ուղղութիւնը կատարեալս համաձայն են Ճամիին, ինչպէս նաեւ Նկարագրութեանց մէջ յայտնած գաղափարները չատ անգամ պարսկականին կը նմանին. մինչեւ իսկ, տեղ տեղ ընթերցողը կը փորձուի թարգմանութիւն կարծելու։

ԺԱ. դարուն սկիզբները, իբրեւ գրագէտ եւ բանաստեղծ, բարձր արժանիք մը ցոյց տուած է «Ներկէսի» կեղծանունով հանրածանօթ Պոնտացի Մուհամմէտը՝ որ Խամէ (հնգամատեան) անուանուած գիրք մը գրած է՝ որուն մէջ բարոյական պատմական վէպեր կը գտնուին։ Ներկէսի թէեւ իր արձակին մէջ բարձր ու խրթին ոճ մը ունի, սակայն քերթուածներուն ոճը կարելի եղածին չափ սկրուն է և բանաստեղծական գաղափարներով ու իմաստասիրական խորհրդածութիւններով ալ հարստուած։

Այդ դարուն վերջերը, երեւելի բանաստեղծ Նապին, ուրիշ քանի մը վիպակներու հետ գրած է նաեւ հին թրքական սիրավէպ մը՝ Շահխիթ-բրեխմ և Ճամէյրա։

Իսկ Հիմրէթի ժբ. դարուն՝ Ղալիպ Տէյտ ոտանաւորի ընդարձակ հատորի մը՝ Հի-ոնի- Ազգին մէջ, ուրն (ազգ) ու գեղեցկութիւնը (հի-ոն) երկու անձի վրայ խորհրդանշանելով, սիրահարութեան և գերական հետեւանքները երեւան կը հանէ։ Վէպը պարսկերէնի հետեւողութեամբ գրուած է։

Ասոնցմէ զատ արձակ գրուած ուրիշ վէպեր ալ կան, զորս գրական արժէք մը չունենալուն, չեմ յիշատակեր։

Երկրորդ յօդուածով մը պիտի խօսիմ ժամանակակից թուրք վիպագրութեան վրայ։ Ս. Ց. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱՅԻ ԴԱՏԸ

ՓՈՐՁ ԲՆՆԻՉՆԵՐ

Նիստ մը ամբողջ ասոնց կը յատկանայ և ահա մէկիկ մէկիկ կու գան կ'անցնին դատարանին առջեւէն ինչ որ Ֆլոնսա, Զուլիցերիա և Գերմանիա կրնան ցոյց տալ իրենց անուանի մասնագէտներու։

Միահոդոն, և ամէն մէկը իրեն յատուկ ապացոյցներն ու պատճառները բացատրելով, եօթը փորձ քննիչներ կը յայտարարեն որ պօռնոգրաֆային գիրը էսթէրհազիին է. ոչ միայն գրաբօսական (graphologique) կանոններով ու մեթոտներով կը հաստատեն իրենց ըսածը, այլ և ամենանուրբ դիտողութիւններով և նոյն իսկ հոգեբանական նկատումներով, որոնք այս կարծիքներուն մրքան խզճմտութիւնամբ գոյացած ըլլալը ցոյց կու տան։

Ոմանք, դպրոցի մը մէջ եղածի պէս, սեւ տախտակ մը բերել կու տան ու կաւիճով կը բացատրեն իրենց բերանացի խօսածները։

Տրէյֆիւսի և Էսթէրհազիի դատին մէջ լսուած փորձ քննիչներուն կարծիքը հիմնայատակ խորտակող այս միահամուռ վկայութիւնները մեծ ապաւորութիւններ յառաջ կը բերեն, և այդ փորձ քննիչները ի զուր կը կանչուին նորէն իրենց չափչփուած կարծիքները իրար բերելու համար։ Զոյն նախատող խուժանը ճշմարտութեան երեւումին առջեւ հիմայ գոնէ լռութիւն պահելու հարկը կը ճանչնայ, և անոր համար է որ Ատեանին մէջ աւելի հանդարտութիւն կը տիրէ։

ՍՊԱՅԱԿՈՅՏԸ

Բայց Ֆրանսական Սպայակոյտը որ Տրէյֆիւսի դէմ իր յատուկ ատելութեանը անտեղի ըլլալը զգալու վրայ է, վերջին ճիգեր կ'ընէ ինքզինքը վրկելու համար։ Զօրավար Պուատէֆրը նոյն իսկ բարոյական ճնշում մը բանեցնելէ չի քաշուիր, և ահա չահագործելով ֆրանսական ազգին իր բանակին վրայ ունեցած սէրը, և ապագայ անկարգութեանց վտանգը իբրեւ սպառնալիք գործածելով, ժիւրէին կը գոչէ.

—Թէ որ ժիւրէին կաղմող քաղաքացիները որ հայայն Ֆրանսան կը ներկայացնեն հոս, վատահութիւն չուենին բանակին պետերուն վրայ, ասոնք պատրաստ են հրաժարելու։

Յայտնի կ'ըլլայ թէ այս դատը որ արդարութեան և ճշմարտութեան երեւան գալուն պիտի ծառայէր, հիմայ ալ բոլորովին քաղաքական երեւոյթ մը առած է. վատահութեան անվստահութեան խնդիրներ կը լսուին. հրաժարականի խօսքեր կ'ըլլան ու ֆրանսական բանակը իր պետերէն զուրկ ու անկարգութեան մատնուածի պէս սպառնալիքներ կը յայտնուին։

Երբեք ճշմարտութիւնը այսքան բռնաբարումներու ենթարկուած չէր։

Իսկ զօրավար տը Բէլիէ փորձ քննիչներուն յայտարարութիւնները հերքելու կը նկրտի սա նկատումով թէ պօռտրօի մէջ առաքումը լիչուած թուղթերը Էսթէրհազիի ձեռքը չէին կրցած ո և է կերպով անցնիլ։

Այս կարծիքը ենթադրութենէ անդին չի կրնար անցնիլ. ամէն պարագայի մէջ զօրավարը կը հարկադրուի Տրէյֆիւսի յանցապարտութեան մասին վրայ ալ չատ չսպնդել.

—Այս Տրէյֆիւսի յանցաւոր կամ անմեղ ըլլալուն մասին բան մը չեմ կրնար ըսել. բայց Էսթէրհազիի անմեղութիւնը համոզուած եմ։

Զարմանալի համոզում որ Տրէյֆիւսի համար խստապահանջ և Էսթէրհազիի համար այսքան դիւրահաւան կ'ըլլայ։

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ ԱԼ.

Կը յիշեն մեր ընթերցողները թէ Էսթէրհազիի ենթադրեալ անմեղութիւնը և Տրէյֆիւսի մեղաւորութիւնը հաստատող թուղթ մը կար, որուն մէկ օրինակը քաղաքական կին մը իբրեւ Էսթէրհազիի յանձնած էր. այս առասպելը կլլող չի կար արդէն։ Պ. Լապորի զգացնել տուած էր, որ քաղաքական կնոջ պատմութիւնը հնարուած բան մըն էր և Սպայակոյտը ինքն էր որ ուզղակի իր պաշտպանած Էսթէրհազին փրկելու համար, իր քով պահած գաղտնի թուղթի մը օրինակը անոր յանձնած է։

Արդ, այդ հռչակաւոր թուղթին ալ կեղծ ըլլալը գնդապետ Բիքառ կու գայ յայտնել, և զօրավար Կոնոր գնդապետը հալածելու և անոր ըսածները հերքելու գործին մէջ միւս բարձրաստիճան սպաներու հետ միասին ջանադիր եղած էր, այս կարեւոր կէտին վրայ գնդապետ Բիքառի այտնութիւնը կը հաստատէ ու ահա այս կերպով կը խախտի, կը քայքայի ու կը դոյլ ի այն անմեղութեան կառուցումը զոր Զոլայի ամբաստանած զինուորական ատեանը չնած էր ի նպաստ Էսթէրհազիի։

Վերջին վկան, դատապարտեալը պիտի ըսէինք, Էսթէրհազին է զոր ՊՊ. Լապորի և Ֆլէմանսօ վերստին կը կանչեն Ատեանին առջեւ և ահա, հարիւրէ աւելի հարցումներուն, զոր կ'ուզեն իրենց փաստաբաններուն, հարի լռութիւն մը կը պահէ։

Կը վախնա՞յ արդեօք խօսելէ հիմայ որ նիստը դռնփակ չէ ու զինքը հարցափարձողները իր հակառակորդին փաստաբաններն են։

Ն.լ քննուելիք բան մնացած չէ, և դատավարութիւնը վերջնական վրայ։

Ասկէ վերջը Ընդհ. Դատախազ Պ. Վան Քասէլի և փաստաբաններուն դատապարութիւնները տեղի պիտի ունենան։

ԱՆԳԼ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Մէլիքտին Խէյրը վաթսունչորս հրաչան զրկեցին անգլիական իշխանութեանց, իբրեւ կանխավճար իրենց վրայ գրուած տուգանքին։ Անընդհատ անձրեւները արգելք կրլլան ցեղերուն որ անձամբ գան հնազանդութիւն յայտնելու։ Զաքքա Խէյրուն դիրքն ալ յուսալից է։ Զրոյց կը լսի թէ Աֆղանիստանի էմիրը Ասպիրըգման սկսած է զարձեալ Աֆրիտիներուն ապատան տալ իր երկիրներուն մէջ։

ՄԷՅՆԻ ԱՐԿԱԾԻՆ ԱՌԹԻՒ.— Հավանայի առջեւ Միացեալ Նահանգաց Մէյնի զրահաւորին պատահած արկածին առթիւ՝ Վաշինկթընի կառավարութիւնը և ամերիկեան դեսպանները յաւակցական բազմաթիւ հեռագիրներ ստացած են բարձրաստիճան պաշտօնակալներէ և տրբայական ընտանիքներէ։ Հավանայեն ստացուած վերջին հեռագրերուն նայելով, սուզակները տակաւին քննած չեն ընկղմած մարտանաւին վիճակը։

—Թայմզ կ'ըսէ թէ մարդ խենդ ըլլալու է կարծելու համար թէ Մէյնի կործանումը սպանիական կառավարութեան գիտութեամբը եղած է։ Պէնքօ մարքսիսն մոլեռանդ մէկ հոլանդացի մասնաւոր ատելութեան մը յայտման տակ կրնար այդ գործը ընել, բայց անպատասխանատու թշնառական մը ոմիրը չէ կարելի կառավարութեան երեսին տալ։ —Ամերիկեան Ո-ըբլիք թերթը կ'ըսէ որ առանց կարծելու թէ Մէյնը դիտմամբ ընկղմցին, բայց չափաւորութիւն է ըսելը թէ այս պատագաչին ազէկ կ'ըլլայ որ վնասոյա սպանական մարտանաւը յեսաձգէ իր այցելութիւնը Նիւ Եորքի ափունքը։ —Նի- Եորֆ Հերըլտ կ'ըսէ որ «Ամէնէն խենդ ճիկօներն անդամ պէտք չէ կասկած ունենան թէ Սպանիա մատ ունեցած ըլլայ այդ ահաւոր դէպքին մէջ»։ Թէեւ կան քանի մը թերթեր որ կը կարծեն թէ Մէյնի պայթման պատճառը արտաքին է և ոչ ներքին. պարզապէս կ'ըսեն թէ դուրսէն թորփիլ դրուած և պայթեցուցուած է. բայց ընկղմուած յաձաւորակէն եկող մարդիկ կ'ըսեն թէ աղէտքը ներքին պատճառ, առաջ եկած է։

—Կերեւի թէ Ամերիկայի կառավարութիւնը որոշած է Հաւանայի մէջ քննութիւն մը կատարել Մէյնի ավարքին վրայ, հակոյնել ուղեւով թէ պարզ արկածի մը գործը չեր եւեր այն։ Մարտիսի մամուլը սաստիկ կերպով կը զայրանայ այս քննութեան դէմ, ըսելով թէ սպանական կառավարութիւնը չպիտի թոյլատրի որ այդ տեսակ խուզարկութիւն մը ըլլայ Հաւանայի մէջ ուզղակի Ամերիկայի կառավարութեան կողմէ։ Հավանայեն սպանական իշխանութիւնը միայն կրնան այդ խուզարկութիւնը ընել, եթէ հարկ ըլլայ, կ'ըսեն Մատրիտի օրաթերթերը։

—Մէյնի արկածեալներուն թաղումը փեսոր 18ին տեղի ունեցաւ Հավանայի մէջ։ Մէյն մի դիակ զագաթի մէջ դետեղուելէ վերջ դրուեցաւ մեռելակիր կառքը մը։ Բազմաթիւ պատկեր դրկուած էին. մասնաւորապէս Պէնքօ մարքսիսին, Հավանայի քաղաքապետին, Բուպայի կառավարչութեան, Միացեալ Նահանգաց հիւպատոսին, ամերիկեան գաղթականութեան, Պ.Մաք Քինլիի կողմէն, ևն։ Սպանիոյ ծովային գործոց նախարարութեան կողմէ Նուրբուած պսակը սպանական գոյներով ժապաւէններ կը կրէր։ Թափորը ճամբայ ելաւ քաղաքամէջ տարանէն։ Առջեւէն կը քալէին զօր. Բարրատօ և Սալնոս։ Յետոյ կուգային Պէնքօ մարքսիսին ներկայացուցիչները և Բուպայի ծովային գործոց պաշտօնական պետը, Հավանայի քաղաքապետը, Բուպայի նորակազմ վարչութեան նախարարները, ամերիկեան հիւպատոսը։ Սպանիական Ալֆոնսօ մարտանոցին երկու վաշտ զինուորները բարեւի կեցած էին։ Դագաղներուն առջեւէն կ'երթային թաղաւորական ձիաւոր զինուորները։

—Նոր Տէյլի Ալլէհայնէ Զաֆրոնէ կը հերքէ այն լուրը՝ որուն համեմատ բազմաթիւ սպանական պաշտօնակալներ իրենց այցաքարտ դեսպանական դեսպանատունը ձգած ըլլան, այսպէս Միացեալ Նահանգաց դէմ ցոյց մը ընելու համար։

ՍՊԱՆԻԱ.—Խամակալ Լաքուհին նախագահութեան տակ նախարարական ժողով մը գումարուեցաւ. զլխաւորաբար խորհրդակցութեանց նիւթ եղաւ Մէյնի արկածը։ Արտաքին գործոց նախարարը և Իրալէլլա թագուհին յաւակցութեան հեռագիր զրկեցին Հանրապետութեան նախագահ Պ. Մաք Քինլիի։ Մատրիտի մէջ բաւական մտահոգութիւն կը պատճառէ Միացեալ Նահանգաց որոշումը, որուն համեմատ Քի Ուէսթի ամերիկեան նաւատորմը Հավանա պիտի երթայ։ Մատրիտի ամերիկեան դեսպան զօր. Ուուտրոտ իր նաւային կցորդին և քարտուղարին հետ ծովային գործոց նախարարին պաշտօնատունը էլեթրով շնորհակալութիւն յայտնեց Պէնքօ մարքսիսին կողմէ Մէյնի արկածելոց մասին ցոյց տրուած հոգածութեան համար։

Անկէց վերջ դեսպանը այցելեց. նաեւ Արտաքին և Գաղթական գործոց նախարարներուն։ Բոքէռ Էսքիռոզոյ խորհուրդ կուտայ սպանական կառավարութեան որպէս զի Վաշինկթոյ յաձաւորակը Նիւ-Եորք ընելիք այցելութենէն հետ կենայ։ Տէօ օրախելիթը ապարդիւն մասին ցաւ յայտնելով, Սպանիոյ համար շատ քաջալերիչ չի նկատեր այս դէպքը։ Նախարարապետ Պ. Սակասթա ծովային գործոց նախարարին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ օրմէ վերջ նախարարը ծածկագիր ընդարձակ հեռագիր մը զրկեց Վաշինկթընի սպանական դեսպանատունը, ինչ ինչ հրահանգներ տալով Վէսկոյոյն հրամանատարին, որպէս զի այս վերջինը ամէն պատահականութիւններէ զգուշանայ։ Հաւանական որ Սպանիոյ Վաշինկթընի գործակատարը անձամբ Նիւ Եորք երթայ, այդ հրահանգները հաղորդելու համար հրամանատարին։

Վերջապէս ամէն պարագայի մէջ Սպանիոյ կառավարութիւնը վստահ է թէ Պ. Մաք Քինլի և ամերիկեան ժողովրդին զգաստ մտածմանութիւնը պատրուակ չպիտի բռնեն այս դէպքը՝ թշնամութիւն ստեղծելու համար Սպանիոյ դէմ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.—Վիլհելմ կայսր Մէյնի արկածին լուրը առնելուն պէս, ուղղակի հեռագիր մը բաղդատ Մաք Քինլի նախագահին՝ իր արտաքին ցաւակցութիւնը յայտնելով այդ զրահաւորին ընկղմման և այնքան քաջարի ամերիկեան նաւատաներու և սպաներու կորստեան վրայ։ Մինիստրն ատեն հեռագրեց Վաշինկթընի դեսպան դեսպանին որ բերանացի եւս ցաւակից ըլլայ Մաք Քինլիի կառավարութեան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.—Կալէպի իշխանն ու իշխանուհին և ծովային գործոց նախարար Պ. Կոշըն Լանտոնի ամերիկեան դեսպանին հարցուցին իրենց խորին ցաւակցութիւնը Մէյնի արկածին մասին, և խնդրեցին որ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնի Միացեալ Նահանգաց նախագահին և ժողովրդին։ Լանտոնի ամբողջ դեսպանական մարմինը ամերիկեան դեսպանատունը երթալով ազգաքին առթիւ իրենց վշտակցութիւնը յայտնեցին ամերիկեան կառավարութեան, և անոնց մէջ զլխաւորն էր Սպանիոյ դեսպան Բաստրն կոմս։

ՎԻԹՈՒՐԻՈՅԻ ՎԻՃԱԿԸ.—Խրած մարտանաւին ոտներն ու ոսկրամասերը դուրս հանուեցան։ Հոգ յաձաւորակը Բարիզ-Սպիտ երթալով խոսեցաւ Վիքթորիոյի մօտ։

ՍՈՒԱՆ.—Քիշրնը ապարատ և իր սպայակոյտը քննական պատրաստ մը համար Գերպէր զացին։ Տէրվիշները անընդհատ Մէյնի մէջ դէպ ի Շէնեմի կը փոխադրուին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Կոլոնոյի մէջ կոմս տը Շոտորտի յայտնած մը հրատարակելով Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը կը բաղդատէ Անգլիոյ քաղաքականութեան հետ եւրոպական ներդաշնակութեան մէջ։ Այդ յօդուածին մէջ կ'ըսէ, «Երբ Հանրապետութեան Նախագահը Ռուսիա կը գտնուէր, Բարիզի անգլիական դեսպանը հրահանգ ստացաւ իր կառավարութենէն, ծանուցանելու համար նախարարապետ Պ. Մէլինի թէ եւրոպական ներդաշնակութիւնը պէտք է կազմուի երեք պետութիւններէ միայն՝ որ են Ռուսիա, Ֆրանսա և Անգլիա։ Վասն զի պէտք է դիտել թէ Անգլիա կը խորհէր որ այդ կազմութեան մէջ Երրեակ Նիզակակցութիւնը գործ չունի և մասնաւորապէս Գերմանիա։

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթօ, որ այն միջոցին Մ.Բէկրաստերի կը գտնուէր, չհաւանեցաւ որ Ռուսիա և Ֆրանսա ընդունին Անգլիոյ այս գաղափարը. և գրեց Պ. Մէլինի թէ իրեն համար վտանգաւոր կ'երեւի երեք պետութիւնները զատել հատարակաց գործոց մէջ։ Կոմս Շոտորտի այս զրոյցներէն կը հետեւցնէ թէ արտաքին գործոց նախարարը անպատճառ փոփոխ մը ունէր Գերմանիան եւրոպական Ներդաշնակութեան մէջ պահելու։

Շոմէնի չեշտով մը չենուած է Շոտորտի կոմսին այս յօդուածը։

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՁԵԽԵՐԸ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ.—Գերմանները ասդին անդին ամէն կը հանեն իրենց օրամերիներուն մէջ թէ, եթէ Բրակոյի գաւառական ժողովին այս պահուս քննարկած ուղերձը ընդունուի Պատն Կաւշի և Կոյսեր կողմէ, իրենք դարձեալ պիտի չարունակեն իրենց խափանարար ընթացքը խորհրդարանին մէջ։

ՊԼԷՔՐԱՏԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԷՆ.— Սերպիոյ գլխաւոր մետրապոլիտ հանգուցեալ Միքայէլ արքեպիսկոպոսը, իր բնիկ անունով Մրլոյի Եովանովիչ, Խրուսիոյ Տիմքովօ քաղաքին Շթրասմայկը եպիսկոպոսին հետ սերբ-սլաւ աշխարհին ամենարարար կրօնական հեղինակութիւնն էր։ Միքայէլ մետրապոլիտ գրեթէ քառասուն տարիէ ի վեր Պելգրատի արքեպիսկոպոսական աթոռին վրայ կը գտնուէր։

Բիլվի մէջ ստուգատարանական փայլուն ուսումներ աւարտելէ վերջ, 1859ին Սերպիա եկաւ, ուր կը մնար մինչեւ իր մահուան օրը, բայց ի քանի մը տարիներ, 1881—1889, երբ կառավարութեան կողմէ աքսորուեցաւ, տուրքի խնդիրներուն մասին համակարծիք գտնուած ըլլալուն համար յաւանչիմականներուն հետ, որոնց գլուխը կը գտնուէին այն ատեն Պ. Պ. Պիրօչանաց, Կարաչանին և Ն.վաքովիչ։ Իսկ եթէ որ, ինչպէս կը յիշուի, մերժեց Միլան թագաւորին և Նատալի թագուհին ամուսնալուծումը, թէեւ ինչ ինչ վերապահումներով, որոնց բնութիւնը ա ոտասպէսկան էր քիչ մը։

Միքայէլ մետրապոլիտ կը վերաբերի համոլաստեան կուսակցութեան և աւելի մանաւորապէս համաձայնիլ կուսակցութեան։ Ռուսիոյ պաշտպանութեան տակ կ'ապրիլը անդադար ուսարտելու համար իր ազգային և կրօնական ծրագիրը Պալքանեան թերակղզիին պէս և օրթոտոքս ժողովուրդներուն և մասնաւորապէս Պոնտոյ և Հէրզէկովինի մէջ. սակայն աւելի ազատականներուն և Պ. Ռիսթիչի կողմը կը հակէր քան սրմատականներուն և Պ. Բաշիչի։ և Պէլգրատի և ամբողջ Սերպիոյ մէջ անուն ժողովրդականութիւն մը կը վայելէր, որուն կը հաստատէր միայն իր տարեկանէն, Շթրասմայկը եպիսկոպոսին, ժողովրդականութիւնը։

ԳԱՐԵՆԱ ՆԵՇԱՆԵՐԸ ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԷՆԻ ՄԷՋ.—Վերին Հանոսոյ կողմերը սկսած են երեւիլ առաջին պրպիները։ Աշքը լոյս ածելու չունենցողներուն։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԲՈՐԷԱ.—Բորէայի թագաւորին Զարին ծննդեան տարեդարձին առթիւ ուղղած խնդակցութեանց, Զարը խիստ հատկալիր հեռագիր մը ուղղեց, ցոյց տալով Ռուսիոյ և Բորէայի անդրդուելի բարեկամութիւնը։

ԳՈՒՄԱՆ ԹԵՐԹԻ ՍԸ ԿԱՐԴՍԻԷԼ.— Համոդուէլիզ Նոյեմբերեն երկու յօդուածով մատրակրկիա նպարագրեց չինական և ճարոնական ցամաքային և ծովային ուժերը։ Առաջին յօդուածին մէջ կ'ըսէ թէ Ճարոնի յայտնի նպատակն է իր նաւային ուժերով Արեւելեան Ասիոյ մէջ կատարել Նոյն դերը, զոր Մեծ Բրիտանիա կը կատարէ Արեւմուտքի մէջ։ Եթէ այս երկու երկիրները լուսք սէկ ընեն, եւրոպական Պետութեանց կրնան համանել իրենց բոլոր պահանջումները Չինաստանի և չիսայ հրապարակին վրայ։ «Թո՞ղ Եւրոպա զգոյշ կենայ։ Սէկ Անգլիան բաւական է»։

ՃԱՊՈՆ.— Կառավարութիւնը չդնեւնաւոր կը վարձէ, ի հարկիս զօրքերու փոխադրութեան համար։ Ճարոնական նաւատորմիղ մը Շիմոնոսէքի անցնելով զէպի արեւմուտք գնաց։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Անգլիական հեռագրական ընկերութիւն մը (Իսթըրն Թելէկրաֆ) խնդրած է որ Աղեքսանդրիան ուղղակի Բորթ Սայիտի և Սուէզի հետ կապէ մասնաւոր թելերու միջոցաւ։ Այս կերպով Հնդկաստանի և Մայրագոյն Արեւելքի հետ հաղորդակցութիւններ արագ կարելի է ընել անգլիական թելերու և պաշտօնեաներու ձեռքով։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Ամերիկեան ընկերութեան հանգուցեալ ժողովրդ Ռիսկիր նախագահին այս չորրորդ ընտրութեան առթիւ շնորհաւորական ուղերձ մը քաղաքակից։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ — Պ. Թրրսթըն առաջարկեց Սենատորին որ յանձնաժողովներ կազմուին մարմարանները մէջ հանդանակութիւններ կատարելու նպատակաւ, որոց արդիւնքով Բարիզի մէջ արձան մը պիտի կանգնուի Լաֆայէթի համար, որ նպաստեց Ամերիկայի անկախութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ.— Վերջապէս իրլանդական ինքնօրինութեան, հնդկական քաղաքականութեան, ներքին եւ արտաքին բազմաթիւ խնդիրներու վիճաբանութիւններէ վերջ խորհրդարանը Ուելզերը քուէարկեց։

ԲՈՒԿԱՅԻ ԱՊԱՏԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ճամայիքի իշխանութիւնք արգիլեցին այդ կղզիին ափունքներու և ռազմանաւերի առաքումը դէպի Բուպա։ Ֆիլիպինները հաւաքուած նիւթերը զրաուեցան։

ԲԱՐԻԶԻ 1900Ի ԱՐՈՒԵՍՏԱՀՍՆԴԷՍԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Կալէպի իշխանը նախագահեց 1900ի Արուեստահանդէսին անգլիական մասնակցութեան համար կազմուած յանձնաժողովին առաջին նիստին։ Անգլիացիք կը յուսան որ այդ արուեստահանդէսը պատեհութիւն մըն է ցոյց տալու համար իրենց առեւտրական գերակշռութիւնը ամբողջ աշխարհի մէջ։ Գահաժառանգ իշխանը յանձնարարեց որ Բարիզ զրկուելիք ամէն նիւթերը, մեծ թէ պզտիկ, պէտք է իրենց տեսակին սեպհականը ըլլան։ Բարիզի արուեստահանդէսին մէջ զանազան ազգերու համար որոշուած տարածութիւնը բաժիններուն բաղաքացիներուն մէջ Անգլիա յատուկ տեղեր ունի։

ՍԱՌՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.— Հիւսիսային Սառուցեալ Ովկիանոսի եղերքէն, Վիսլարկէն, կը հեռագրուի թէ Փետր. 16ին, երբ երկու հարիւր քառասուն ձկնորսներ իրենց ուսկանները ծովուն մէջ կը տարածէին սառոյցի վրայ կեցած, արուեստական սառոյցի հով մը յանկարծ սառոյցը բաժնեց ցամաքէն։ Բաւական հոգի ազատեցան, բայց մնացեալները բաց ծովը քշուեցան, և չգիտցուիր թէ ինչ եղած են։ Սառոյցը դէպի արեւմուտք գացած է։

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Անցեալ շաբաթ Պոմպայի մէջ ժանտախտին մեռնողներուն թիւը 1258ի կը հասնի. վերջին շաբաթէն 144 հոգի աւելի։

ԾԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 21 փետր., — Տաճարեբեռդ նիստը եպեռնագաս ատեանին։ Ընդ. դատախազ Պ. Վան Քասէլ պարզեց իր ամբաստանագիրը։ Բաւ թէ ամբաստանուները չկրցին ապացուցանել իրենց ամբաստանութիւնները։ Խստիւ քննադատեց Բիքառ գնդապետին եւ անոր փաստաբանին Պ. Լեսլրուպի ընթացքը, որ կասկածելի բաղդ մը գործածեցին Էսքերհազիի ամբաստանելու համար։ Պ. Քասէլ վերջացուց խօսքը բերով. «Կը խարեմ տալանը, այն ատեն միայն երբ կրնայ բարիք մը ընել, եւ ոչ թէ երբ կասկած մը կը նետի մեջտեղ, եւ զրպարտում կը յարուցանի։ Ձեր վճռին կրապասեմ, բաւ Պ. Վան Քասէլ, Երդուեալներուն դառնալով, դատապարտեցէք առանց վարաներու։ Պ. Զոլա յայտարարութիւն մը կարդաց որուն մէջ, շաս մը բաներ զաս, բաւ. «Երբէք չանարգեցի բանակը, այլ տգնապի ատոգեներ բարձրացուցի։ Ձեմ պաշտպաներ ինիզիմիս, դատապարտեցէք զիս երբ կուզէք, ասով սխալ մրն ալ պիտի աւելնայ։ Ամբողջ աշխարհի առջեւ կ'երդնում թէ Տրեյֆիւս անմեղ է։ Պիտի գայ օր մը, որ Ֆրանսա ամոռեալով պիտի ըլլայ ինձի, իր պատիւը փրկած ըլլալու համար։ (Շարժում եւ աղաղակ)։ Պ. Լապորի սկսաւ իր պաշտպանողականը։ Բաւ. «Սինիֆիայինն նպատակն է արդարութեան եւ ճշմարտութեան հասնիլ մարդկութեան շահուն համար։» Սրանեն խորին ձայն մը կը պատասխանէ։ «Երշակ կաշառք տուին ձեզի։» Պ. Լապորի եւ ինն դառնալով, կ'ըսէ. «Երի ձեզի կաշառեցին, պիտի ծախսնուիր զմեզ»։ Պ. Լապորիի պաշտպանողականին շարունակութիւնը վարուեաս բողոքեցաւ։

—Միապետական եւ հակաբեռանական «Կոլաս» թերթը կ'ըսէ թէ Հանրապետութեան նախագահը ճարհաւորական նամակ մը զրկեր է Բիլիօ զօրավարին, Նիկոլասյաս Ատեանին մէջ անոր բուռ հարեւանութեան յայտարարութիւններուն համար։ Վերաքննութեան հակառակ ուրիշ թերթ մը «էֆօ տը Բարի», կը կարծէ թէ Հանրապետութեան նախագահին ներկայացուցիչ մը Նիկոլասյաս Ատեանին մէջ։ Ամենայն բարձրաստիճան հակառակ հարեւանութիւններ։ Ինչպէս ասոյգ է որ վաղը վճիռը պիտի տրուի։

—Նախարարական Ժողովը դարձեալ զբաղեցաւ Զոլայի խնդրով։ Որոշուեցաւ որ ամէն հարցապնդում մերժուի վճիռին առաջ։

ՀՌՈՄ.—Կառավարութիւնը որոշեց արքեպիսկոպոս հրովարտակով մը Ամիլկար Ջիբրանիի դարձեալ քաղաքային իրաւունք տալ։

—Մարտի վերջերը անգլիական նաւատորմը պիտի այցելի Նաբոլի եւ իտալական ուրիշ քանի մը նաւահանգիստներ։

ԲԵՆԻԱ.— Կառավարութիւնը մարքսիստական զրաւականները պահապան զօրքերուն թիւը 1200ի բարձրացուց, ընկերվարականներուն շարժումը արգիլելու համար։

ՊՈՒԲԲԷՆ.—Կը հերքուի թէ Թրանսիլվանիոյ ռումանական նահանգներուն մէջ հակամանաական նոր շարժում մը եղած ըլլայ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կանխաման է այն լուրը որուն համեմատ Պոնեմիոյ կառավարիչ Բուսենիոսի կոմսին պիտի յաջորդի կոմս Թուն։

ՀԱՎԱՆԱ.—Մէյնի բեկորներուն տեսարանը սոսկալի է. բազմաթիւ ագռաւներ ջրեն դուրս երեւցող կայմին վրայ կեցած են։ Նոդկալի զարհուրելի մը տարածուած է բոլոր ծովախորին մէջ։ Վիրաւորներուն տասը հոգին ալ մեռան։

Գասպրէօյի, Սկիւտարի, Սամաթիոյ, Մաբիրիէօյի եւ ուրիշ արուարձաններու լրագրավաճառները եթէ կը փափաքին օրը օրին «Մասիս» ստանալ, թող դիմեն «Մասիս» ի տնօրէնութեան, պէտք եղած դիւրութիւնները ստանալու համար։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Պատերազմական քննիչ յանձնաժողովը այս օրերս պիտի լսէ Պ. Տէլեանի վկայութիւնները։ Նախկին նախարարապետը զբաւոր պիտի տայ իր վկայութիւնը։

—Թեսալիոյ մէջ ցաքը լաւ յոյսեր կուտայ։ Ստաւիկայ հուն ձքը առատ պիտի ըլլայ կը գուշակուի։

—Ռոքորիսի դէմ բացուած դատին մէջ, նաւային հարիւրապետ Զարքան մէկ ատուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

—Կառավարութեան բոլոր մաքսատուններուն հասոյթները վերջին Ցունվարի մէջոյին, 2,424,361 տրաքմի բարձրացան. անցեալ տարի մինոյն ամսուան հասոյթը 1,822,642 տրաքմի եղած է։

Մայրաքաղաքի մաքսատան հասոյթը Ցունվար ամսուն 1,405,064 տրաքմի եղած է։

—Աթէնքի մարմարագործական Սիլլոգոսը Ապրիլի կիսուն ըմբշական խաղեր պիտի կազմակերպէ։

—Պրէզէնի մէջ ահուրդի զրուեցաւ երկու զրահաւորներու նորոգութիւնը, Պ. Վասիլիատի անուն գործարանատերը առաջարկած է 436,000 ֆր.ով նորոգել։

—Հիլէն կառավարութիւնը համակերպելու համար Ֆրանսայի, Ռուսիոյ և Անգլիոյ փափաքին, կը հաւանի պատերազմական տուգանքի փոխառութիւնը 100 միլիոն ֆր.ի իջեցնել։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւ Ս. Դիւանդեանց քահանայից տունին առթիւ Մայր եկեղեցիի ժամերգութեանց ներկայ գտնուելէ վերջը Թաղ. Խորհրդարան եկաւ ուր շնորհաւորեց քահանաներուն դասը։ Ն. Սրբազնութիւն Պատրիարքարանի մէջ քիչ մը հանգիստ առնելէ եւքը ընկերակցութեամբ առաջին գործակատար Տէր-Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիի կայս. Գալատ գնաց, և Պարամի առթիւ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց յոսա Կայս. Գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ նաեւ պարատական բարձրաստիճան անձնաւորութեանց, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Նախարարներուն։

—Ս. Պատրիարք Հայրը այս դիշեր դարձեալ Պատրիարքարան պիտի մնայ, և վաղը առտու օրուան ասին առթիւ Մայր եկեղեցի ժամերգութեանց ներկայ պիտի գտնուի։

—Հայ-Հռոմէականաց պատրիարքական փոխանորդի ընտրութիւնը յետաձգուած է Գերերջանիկ Ազարեան Պատրիարքի հիւանդութեան պատճառաւ։

Սրվագի Առաջնորդ Հաժիկեան Տ. Սահակ և Տրապիզոնի Առաջնորդ Մարմարեան Տ. Գրիգորիարապետները այսօր Բարձ. ընկերութեան շրջանաւով մայրաքաղաքս կը հասնին ընդհանրական ժողովին ներկայ գտնուելու համար։

*—Տարտանելէն ազ

է Տէր Կոմիտաս քահանայի և Սպեան Գրիգոր էֆէնտիի, որպէս զի հանդանակութիւններ կատարեն ի նպաստ Մանդոլէ էֆէնտի լրագրի արտօնատէր Կարապետ էֆ. Փանոսեանի որ երկար ատենէ ի վեր անկողնի կը ծառայէ։

—Պալըքէսէրի երկրաշարժին վրայ տեղւոյն Առաջն. Տեղապահին կողմէ փետր. 5 թուականով Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած երրորդ տեղեկագրէն կը քաղենք հետեւեալը.

«Երկրաշարժի ցնցումները տակաւին անընդհատ կը շարունակեն, թէեւ քանի մը օրէ ի վեր սկսած էին փոքր ինչ մեղմանալով ժողովուրդը յուսադրել. ցաւ է ըսել սակայն որ երէկուան, մանաւանդ այս գիշերուան ժամը հինգին պատահած ուժգին ցնցումները վերստին ամէն յոյս կորսնցնելով՝ աւելի ևս ահաբեկեցին սրտագոյ արկածեալները. չենք գիտեր թէ ե՞րբ վերջ պիտի գտնեն այս ահարկու ցընցումները։

Արկածին սկզբնաւորութենէն յետոյ քիչ մը օրէ մեղմանալով՝ հազիւ մէջտեղ ելած արկածեալներուն՝ իրենց թշուառ ընտանիքները պատըսպարելու համար խղճալի ապաստարաններ յօրինել, և ահա վերստին սկսան դառնաշունչ հովերը և իրենց անոթակելի տաղաւարները ձիւնով պատելով, թշուառութիւնը իր ծայրայեղ աստիճանին հասուցին։

Եկեղեցական արարողութիւնները որ բացօթեայ տեղի կ'ունենային, օդին խստութեան պատճառաւ առժամապէս դադրեցնելու ստիպուեցանք։

Եկեղեցին բոլորովին խախտած է, պահարանները հիմնայատակ եղած, խորանին կամարները անդարմանելի կերպով ճեղքուած ըլլալով. հակ է ճիմէն նորոգել, հոն վերստին արարողութիւն կատարելու համար։

Դպրոցը մեծապէս վնասուած է, և եկեղեցիին բոլոր կալուածները աւելի կամ նուազ վտանգուած են այնպէս որ իրենց մէկ երկու տարուան վարձքով հազիւ կրնան նորոգուիլ։

Դրեթէ երկու տարիէ ի վեր բնաւ ազգային տուրք հաւաքուած չէ և հաշիւները կարգադրուած չեն. նը-կատելով որ մէկ երկու տարի կալուածներէն անկարելի է որ և է արդիւնք սպասել, չեմ գիտեր թէ ինչ պիտի ըլլայ մեր գործերու վիճակը. մարդ կը սարսափի մտածելով թէ նոյն իսկ առօրեայ անհրաժեշտ ծախքերու համար ինչ ընել պէտք է. այս մասին ձեր հայրական իմաստուն հրահանգին սպասելով՝ կը չմանամ կարելին ընել արկածեալները հոգեւորապէս մխիթարելու և մեր ձեռքէն եկած օժանդակութիւնը ընելու համար։

Անկարելի է առ այժմ եկեղեցին և ազգին ենթակայ եղած վնասներուն ճիշդ հաշիւը ներկայացնել, որ տակաւին կարելի չէ հարկ եղած քննութիւնները ըստ օրինի կատարել։

Քաղաքներուն տակ մնացողներէն երկու հոգի ալ մեռան մեր աղքատ իմ ադոչիներէն ալ վեցապէս վնասուած ըլլալով քնատոմեամբ կը տառապիմ. եկեղեցիի պահարանին փլած միջոցին հոն գտնուելով անխուսափելի էր մահս, եթէ հրաշալի կերպով առաջապէս մէկ քանի սիները անկիւն մը կազմելով՝ իրենց մէջ չպատսպարէին զիս, մինչդեռ մեր շրջիկը ամէնքը առ հասարակ վիրաւորուեցան։»

—Իզմիրի Գայիանեան աղջկանց վարժարանի սանուհիները իրենց մէջ միսուն դահեկան հաւաքելով, մեզի զրկած են Ս. Պատրիարք Հօր տրամադրութեան տակ գնելու համար ի նպաստ որբախնամ գործին։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵՆՆ Ը. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԱՏԵՆԱԳԵՏ ՄԱՆԱՍ ԱՏՏՈՆ Լ.Ֆ.Ի ԿՈՂԱԿԻՑ ԵՒ ՀԱՆԴՈՒՍԵԱՆ ԹՇՆՈՒՈՐ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒ ԷՖԷՆԴԻՍԷՆ

ՏԻԿԻՆ ԿԱՏԱՐԻՆԷ ՄԱՆԱՍ

Ցետ կարճատեւ հիւանդութեան և ընդունելոյ զՍ. խորհուրդս Եկեղեցւոյ, հանգեաւ ի Տէր, յաւուր երկուշաբթի (9 ամսոյս) ի խոր սուգ հաստելով իւր ամուսինն, որդին և բոլոր ազգականներն, որք ցաւ ի սիրտ կը հրաւիրեն իւրեանց համօրէն բարեկամներն և ծանօթները յուզարկաւորութեան թխուր հանդիսին՝ որ պիտի կատարուի հինգշաբթի օրն (ի 12 ամսոյս) եկեղեցւոյ Ս. Յովհաննու Մկրտչի, յԵկնիգիւղ, ի ժամ 5½ ըստ Թրքաց։

Եկնիգիւղ, 10 Փետր. 1898

Ժամը 4½ն, շոգենաւ մը կը մեկնի Գարաքէօյի կամուրջէն յԵկնիգիւղ։

ԾԱՆ. — Կը խնդրուի անոնցմէ որ հրաւիրագիր չեն ստացած, իբր այն նկատել զայս։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հասցուած են այս առաւօտ 11 Փետր։

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 760.— Ջերմաչափ 12 պսիճան զրոյեն վեր. — Օդը ամպամած.

— Կեսօր, ժամը 6,11 :

Սեւ Ծովին վիճակը Բիլիպլի մէջ։ — Հանդարտ։

Կ. ՊՈԼՍԻՆ ԴԻՏԻՐՍ.— Ջերմաչափը ցոյց կու տայ. Բեգրասպուրկ 13 պսիճանի, Մոսկուա 12 պսիճանի, Արքանկել 9 պսիճանի, զրոյեն վար։— Օսէսա, Վիէննա 0 աստ։—Սոֆիա 1 աստ., Սուլիմա 5 աստ. Սինոպ 9 աստ., Իզմիր 10 աստ., Վալոնա եւ Սելանիկ 13 պսիճանի, զրոյեն վեր։

Հեռագրեր

ՊԱՅՐԱՄԸ ԵՒ ԿԱՅՍ. ԹԱՓՈՐ.—Երէկ առտու երկու մեծ արարողութիւններ կատարուեցան Պայրամի առթիւ. առաջինը Պէյլիքթաշի Սիրան բաշայի մզկիթը և միւսը Ֆէրմա-Պաղչէի Կայս. Պալատը։ Եւ մզկիթի պարապէն մինչեւ Տոլմա-Պաղչէի Պալատը, կայս. զօրքերը, ոստիկանները և թագապետական պաշտօնեաները կարգով շարուած էին ճամբուն երկայնքը։ Վեհ. Սուլթանը քառաձի չքեղ կառքով մը ուղղակի Սիրան բաշայի մզկիթը գնաց։ Ն.Գ.ի Եկեղեցաւորութեան կառքին կը հետեւէին ձիով բազմութիւն մարաշախտներ, կայս. թիկնապահներ և պալատական պաշտօնատարներ։ Քարս թիկնապահները ճամբայ կը բանային թափորին։

Սիրան բաշայի մզկիթին հրապարակին ձախ կողմը շարուած էին Մայր Թագուհիին և կայսերազուն իշխաններու և պալատական տիկիններու կառքերը։ Մայր Թագուհիին կառքին քովերը կը կենար Կայս. Կանանոցին ներքինապետը։ Փողոցին աջ կողմն էին պաշտօնաւոր նախարարները, իրենց գլուխը ունենալով Բարձ. Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Բիքթաշ բաշա։ Ապա կու գային պալատական պաշտօնատարները։

Կրօնական արարողութենէն յետոյ որ մէկ ժամ տեւեց, Վեհ. Սուլթանը Տոլմա-Պաղչէի պալատը գնաց մրեւոյն թափորով, ուր քիչ մը հանգստանալէ յետոյ, ժամը 2½ առաւօտեան Գալատայի Դահլիճը մտաւ և նստաւ քովը ունենալով Դպրի Օտման բաշան։ Ապա տեղի ունեցաւ շնորհաւորական արարողութիւնը։ Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Բիքթաշ բաշա, նախկին եպարքոս Սաֆիտ բաշա և յետոյ պաշտօնի վրայ գտնուող և անպաշտօն նախարարները և բոլոր զինուորական ու քաղաքային պաշտօնատարները Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով իրենց հաւատարմական զգացումները յայտնեցին։ Ապա Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամը մասնաւոր դռնէ մը Գալատայի Դահլիճը մտաւ, ծունկի եկաւ և համբուրեց Ն. Վեհափառութեան քղանցքը։ Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամը իր քով ունէր Շէրիի բարձր խորհրդին անդամները։

Ցետոյ Վեհ. Սուլթանը ուրիշ սրահ մը անցաւ, ուր ընդունեց պալատական աւագանին։

Ժամը 4½ին ատենները, Վեհ. Սուլթանը մեկնեցաւ Տոլմա-Պաղչէէն և եկաւ Պալատը վերադարձաւ։

Շնորհաւորական արարողութենէն միջոցին Տոլմա-Պաղչէի Պալատին հիւրանոցը կը գտնուէին գերմանական դեսպան Պ. Մարշալ, Ֆրանս. դեսպան Սենատոր Խորհրդական Պ. տը լա Պուլինիէռ Կնոջը հետ, ռուսական փոխ-հիւպատոսը Կնոջը հետ, Թէրէյ ռուս պահականաւին հրամանատարը և Տաքթ. Քարաքանովսքի, Մաւիյէի խորհրդական Ռաֆ-Ֆէյ իտալական դեսպանատան թարգմանները, Երուսաղէմի ֆրանս. ընկեր. Հիպատոս Պ. Օզէրի, որ Կայս. մեծարանքներուն արժանացան Միւնիր քաղաքի միջոցաւ։

— Երէկ մայրաքաղաքիս զանազան հասարակութեանց հոգեւոր պետերը Կայս. Պալատ գացին, Պայրամը շնորհաւորելու։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ ԵՒ ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԸՐԸ.—Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Վիլհելմ Բ. Կայսրը զանազան ատիճանի պատուանշաններ շնորհած է Թեսալիոյ բանակին հետեւեալ սպաներուն։

Թագաւորական հրամանատար Ալի Բիրա բաշա, սպայակոյտին գլխաւորներէն Մահմուտ պէյ, Սապիթ պէյ, Բիրա պէյ, տեղական և Հարպիէի վարժարանին ուսուցիչ Էյուպ պէյ, հագարապետ Իզզէթ պէյ և Հիլմի պէյ։

ՎԻԼՈՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՆԸ.—Վիլոյի կառավարիչ Լենվէր բաշա Սելանիկ հասած է, ուրկէ Իւսկիւպ պիտի երթայ, միանալու համար քանիչ յանձնաժողովին, որուն անդամ նշանակուած է։

ԴԱՄԱՍԿՈՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Կայս. կառավարութիւնը վճարեց Իպիր-Գասապ երկաթուղին 1897ի քիլոմէթրական երաշխաւորութիւնը։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ. — Նախքնթաց գիշեր Օսմ. Պանքային ընկեր. տնօրէն Սըր Հարիթը Լանկ և Տիկին Լանկ շքեղ երեկոյթ մը տուին։ Ներկայ էին Գամբէտիէր բաշա և բոլոր դեսպանները։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.—Դեհլանէն կը հեռագրուի թէ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը ճամբաներու և երկաթուղիներու շինութեան համար բազմաթիւ ծրագիրներ պատրաստել տուած է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՍԸ.—Սպառազինութիւնը որոշեց որ բանակներուն համար պէտք եղած առարկաները և հանդերձեղէնները դուրսէն չգնուին, այլ արհեստաւոր զինուորներու պատրաստել տուին. ասոր համար գրուեցաւ զօրաբանակներու հրամանատարութեանց որ արհեստաւոր զինուորները Պոլիս ղրկեն, արքունի գործարաններու մէջ աշխատելու համար։

ՕՐԹԱՔԷՕՅԻ ՑՈՒՆԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Ցառաջիկայ շաբաթ կիրակի Օրթաքէօյի Ցունաց վարժարաններուն ի նպաստ պարահանդէս մը պիտի տրուի, մանչերու վարժարանին սրահին մէջ։

ԽՏԻՎԻՆ ԵՂԲՕՐԸ.—Եգիպտոսի Խտիվին եղբայրը, Մուհամմէտ Ալի բաշա, Մայլոսի սկիզբները Եւրոպա պիտի մեկնի, ուր պիտի մնայ հինգ ամիս։

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՅՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Այս անունով շուեհաւային նոր ընկերութիւն մը կազմուեցաւ Հունգարիոյ կառավարութեան հովանաւորութեամբ, Արեւելքի և մասնաւորաբար Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն համար։ Սեւ ծովու ունէ մէկ նաւահանգիստն Պոլիս ղրկուած ապրանքներէն, թանս գլուխ 4 ֆր. պիտի առնուի իբր նաւագէս, Տարտանելէ դուրս օսմ. կամ հելլէն նաւահանգիստ մը ղրկուածներէն 5 ֆր. և վերջապէս 8 ֆր.՝ Ազեքսանդրիա ղրկուածներէն։ Հունգարական կառավարութիւնը տարեկան 180,000 գուրոնի (մէկ գուրոնը 6.25 ֆր. է) նպաստ մը պիտի տայ ընկերութեան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ցունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս, երէկ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Ալեքսիէֆ այցելութիւն մը տուաւ։ Ցետոյ այցելեց սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչի։

ՏԻԿԻՆ ԷՐԱՔԼԻ ՏԱՐԲԼԷ.—Մօտ օրերս Պոլիս պիտի գայ Տիկին Տարբլէ, հարաւաւորը և չքնաղ դերասանուհին, որ ուժգին ծափահարութիւններով ողջունուած է Եւրոպական և ամերիկեան մեծ թատրոններուն մէջ։

Տիկին Տարբլէ, բնիկ Պուքրէշլի՝ իր նախախաղերը բրաւ Բարիզի Օպէրագոմիքին մէջ, ասկէ տասը տարի առաջ։ Ցետոյ պտտեցաւ Եւրոպայի և Ամերիկայի բոլոր գլխաւոր կեդրոնները, Թամանեի Մասիների և ուրիշ մեծ վարպետներու հետ։ Մեծանուն դերասանուհին առաջին անգամն է որ կայցելէ Պոլիս, ուր միակ նուագահանդէս մը պիտի տայ, որ յառաջիկայ երկուշաբթի տեղի ունենայ թերեւս։

Ընթերցողներուն Ցունվար ամսուան հասոյթն եղած է 126.000 օսմ. ոսկի։

ԱՑԳԻ.—Քրէթ քիլիսէէն կը գրեն թէ այգիները վնասուած են։

ՕՏԱՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒ. — Աւստրիական Մանէէրի թարգմանչաղը որ 75 նաւագ և 6 թնդանօթ ունի, անցած ուրբաթ Սուեսէն Պոլիս եկաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Փետր. 2ին Այվալըէն կը գրեն թէ երկրաշարժի յաջորդական ցնցումներ տեղի ունեցած են այդ քաղաքին մէջ։ Շաբաթ օրուանը մանաւանդ, որ չատ զօրաւոր եղած է, բաւական վնաս առած է տուներուն։ Դպրոցները գոցուած են։

Կիրակի գիշեր Պալըքէսէրի մէջ երկու ցնցումներ զգացուեցան։

ԱԾՈՒԽ.—Քաղաքապետութեան ղրկած նաւաձիգ շոգենաւները նախընթաց օր Միտիլէնէ և ուրիշ տեղերէ 500,000 քիլոյ ածուխ բերին. երէկ ալ մաս մը ածուխ եկաւ։

ԵԱՆԵՏԻ բանտը նեղ դալով բանտարկեալներուն, անոնցմէ մաս մը ուրիշ տեղ պիտի ղրկուի։

Սելանիկի բանտին նորոգութեան համար արտօնութիւն խնդրուած է Արգարութեան նախարարութենէն։

ՄԱՀ.—Միտիլի ամերիկեան փոխհիւպատոս Պ. Ֆորի, որ 25 տարիէ ի վեր այդ պաշտօնին մէջ կը գտնուի, մեռեր է։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐի գայմագամ Բէշիր պէյ երէկ Պոլիս եկաւ։

ՍԻԱՒ ՓԱՇԱ Մ.—Պերութի վճռական ատենէն մէկուն հաւաքիչը Ցունվ. 28ին Օսմ. Պանքային ճիւղէն 100 ոսկի գանձելով մէջտեղն ալ չերեւար։ Տեղական թերթերը կըսեն թէ ժամանակէ մը ի վեր այդ տեսակ դէպքեր չատ կը պատահին հոն։

ԹԱՏՐՈՆ ԳՈՆԴՈՐՏԻԱ.— Մեծ ներկայացում, այս գիշեր ժամը 9ին (ը. ե.) ի նպաստ Տիկին Ամալիա Բոնաքի։ Որքան. հէ Թէրէկը, կատակերգութիւն 4 արարուածով։ Պաք եւ Երգ Աւստրիական խումբին կողմէ։

ՍՂՋ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԵՐԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

1314ի Մարտ ամիսը, ուր ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին վճարումը տեղի կ'ունենայ, մօտեցած ըլլալով, Օսմ. Հանր. Պարտքի ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Կոստանդնուպոլիս և արուարձաններու մէջ հաստատուած բոլոր ոգելից ըմպելի ծախողներուն, թէ ոգելից ըմպելիներու կանոնագրին 14րդ յօդուածին համաձայն, պէտք է ներկայ Փետրվար ամսուն անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, Կ.Պոլիս, օրինական արտօնագիրը ստանալու համար։

Կը ծանուցուի նոյնպէս թէ ոգելից ըմպելիքներու տեսչութիւնը այսօրուընէ սկսած է տուրքերը գանձել և թէզքէէները տալ։ Անոնք որ մինչեւ մարտ 1 չեն ներկայանար, օրէնքին տրամադրած պատիժները պիտի կրեն։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

2/14 փետր. 98

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Երանի Բարեբերոտ Լեռի յորմէ, Տէր Զարմանոց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անդամն կը լեցնեն. ցաւ չի տար — և բոլորովին վերականգնելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի յեռաորդիւն ըստ դրութեան, և ոչ ոք զանազանելիք երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ց.Դ. Ամերիկ. սով.հանձնարարեալ ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Դրէք-Լէ-օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (Դրէք-Լէ-էթէթ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատրգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ռիւ- 1 Խրլուվիլի փողոց։

ԴԱՅԼՈԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	19
Ամէնէն բարձր զին	»	21	19
Ամէնէն վար զին	»	21	11
Ռումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	109	—
Ամէնէն բարձր զին	»	109	—
Ամէնէն վար զին	»	107	—7/8

ԹԱՑՈՒՄ 11 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	15
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	—
Օսմանիյէ		415	—
Ռէժի		2·6	—
Օսմ. Պանքա		13	15
Քէէպի Ժէնէրալ ՕՁՄ.		7	10
Երկրագործական Պանքա		9	10
Յօս. Օթ. Շանմէ է Վալէօռ.	Ա. Ո.	2	37
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	40
Թրամուէյ բաժնեթ.		732	—
» Ժուխանա		265	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրբոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ կ Գալաց	»	461	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ունի օրուան	Օ. Ո.	1	80
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. երկթ. ունի օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	109	30
Ռոյ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիսիոց	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիէ	»	94	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
Բարիզ 3 »	Ֆր.	23	05
Ֆիորին մանտա	»	10	92

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	14	—
» » » Գ.	»	26	25
Դ.) բաց.	»	22	12
) զոց.	»	22	12
Փոխառութիւն Դասապա	»	82	50
Օսմ. 3½ %	»	98	50
Օսմ Կայս. Դանքա	»	12	12
Այսրնի երկաթուղի	»	16	75
Եգիպտական Միացեալ	»	108	50
Արզի Քոնսոլիտէ Գ. Կ.		112	93
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնտրոլ հելլենական 4 %	»	38	—
Ռանթ » 4 %	»	32	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	25
» նոր » 6 % 1892	»	95	45
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	40
Դրամագլուխ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 22 Փետր.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	65
» Լոնտոնի վրայ	»	120	0
Բուլգիրի երկաթուղի	»	58	—
Օսմ. Ռէժի	»	130	25

ԲԱՐԻԶ, 22 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց	Ղրշ	22	52
) զոց.	»	22	55
» » » Բ	»	—	—
» » » Գ	»	26	50
Օսմանիյէ	»	415	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր	110	50
Օսմ Ռէժի	»	281	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	559	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	103	73
Քէչտի Լիոնէ	»	827	—
Պանք տը Բարի	»	905	50
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3102	50
Իտալական Ռանթ	»	94	50
Սպանիական արտաքին	»	61	20
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	270
Դրամագլուխ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 22 Փետր.

Օսմ փոխառութիւն 1888 մարք		96	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	113	25
Ամատ երկթ. պարտաթուղթ	»	93	75
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

QUININE PELLETIER

Դլխացաւ, թմրութիւն, տենդ, փբոքնդտուք, կոկորդացաւ, ասոնք են հարբուխի մը նշանները։ Քինին Բէլլէթիէի գեղահատներէն մէկ երկու հատ իրարու ետեւ առնելով, տենդը կ'անհետի, եթէ հարբուխը երեւան ելլայ, Վիալի Սէրօ ֆէնէֆէէն քանի մը դրամ բաւական է բժշկուելու համար։

SANS Opium, Morphine ni Codéine les Pectoraux de Nafé sont ordonnés avec sécurité et succès

Pâte et Sirop de Nafé de DELANGRENIER PARIS 53, Rue Vivienne ET PHARMACIES. Refusez dans toutes boones Pâtes.

CONTRE les Toux, Grippe, Influenza Bronchites Coqueluche et Irritations de Poitrine et de Gorge

ՆՈՐԱՀՆԱՐ ՄԵՐԵՆԴԱԿԱՆ ՖԷՍԻ ԾՈՊ

Ա.Ֆ. Մէնիրեան հնարած է ֆէսի ծոպի մը բնական կապ, որով պէտք չի մնար ծոպերը կարելու, որք հետեւապէս չեն մաշիր կարելով բակելով։ Մեռաղեայ կապն ա՛լ ասելի վայելուչ կը կեցնէ ծոպն եւ կրնայ շինուիլ հաստակ մետաղէ, արծաթէ եւ ոսկիէ։ Հասարակ մետաղէ շինուած այդ մերենան կարելի է մինչեւ 40 փարայի գնել, իսկ արծաթէ եւ ոսկիէ շինուածները իրենց մասնաւոր գիները ունին։ Հեղինակը Կայսերական արտաքին մասնաւոր մենաշնորհ ստացած է։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել կեղրոնատեղին, Զաքարիայեան, Ռիւ 7։ փիւսկիւլցի Սեպուհ էֆ. Ալեքսանեանի խանութը։

Դաւառներ, ըլլալիք յանձնարարութիւնը փուլով եւ ինամով կը կատարուին։ 3- 10

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեկտրական գործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՃԱՆՉՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔԷ

ՀԱՍԹԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

14 եւ 19, Զիւէր Պէյ խան, 14 եւ 19

Քիւրէֆիէ — Կալաթա

ՄՈՒՌԻ ՄՕՌԻՒ ԶԳԱՆ ՕՇԱՒԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Փետր. 1889

Գարանայք Սիրտ և Գլուխ,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Ոգոյն կէրաքէ, մէջտ լաւ ազդեցութիւնք ունեցայ մանաւանդ խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանոյ և յաջող դասաւորութիւնք մէջտ նոխամեծաբ համարուելու Մասու ունի իւրեն և ելյանձնարարեմ զան։

ՏՊ. Ա. ԱՆՏՐԱՍԷՅ

Նահանգի ոստիկան Օսմանեան բանակին

Ի Լ Ա Ն

ԲՕՍՊՈՐԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Թէլէկրաֆ վէ Բոսպոր Նեզարէթի ազլամը իւէ Թաշրա պաշ միւտիրիեթլերի խշուն միւնազասաեա վայ օլունարը մուգատտէմա պիւլտէֆաթ իլան օլունան լէվազիմը գարթասիէ միւնազասաբնա թալիպ զուհուր իմիմէյսինէ մէպնի միւտիեթը միւնազասա չէնրը ճարիի լումինին 25հինճի կիւնինէ զատար թէմոնա օլունարազ եէվմը մէզբիւրտէ իհտիյէթի էվվէլիեէ վէ 27հինճի ճումա իրթէսի կիւնէ 100ատէ 5 թէնզիլաթ զապալ օլունարագ իհտիյէթի գարիեէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմաղլա լէվազիմը մէրգումէրի իթթաեա թալիպ օլանլարը էեամը թաթիլիեէսէնէ մատա պէհէր կիւն նէզարէթի միւշարիւլէնա իտարէ մէձլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլերի թէքրար իլան օլունուր։

7 Շուպաթ 313 3

ԷՄԻԼ ԳԱՊՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԵՐԻՏ

Թշուառական Մարքիզ. և այս իրիկուն նոյնէն պիտի գայ տան հազար ֆրանք ալ առնելու, զոր խոստացած եմ իրեն... և հոս գրասեղանիս մէջ պատրաստ կեցած են ոսկի դրամ...։ Թող գայ թշուառականը. թող գայ....

Բարկութենէն շուրթերը կը վրիպրէին։ Հրացայտ աչերը տեսնողը չէր կրնար հաւատալ սովորական հեղիկ դէմքին և անուշիկ քաղաքավարութեան։

—Եւ սակայն այս դէպքը Մարքիզին ալ վնասաբեր է։ Ան ալ ինձ չափ է աւելի կը կորսնցնէ.... Գործն արդէն կարգադրուած էր... ձայն ոսկի... ինչ տեսակ շահագործութեան կրնայ փստահուիլ ասկէ ետեւ... եւ սակայն սպակը շահեցնել հարկ է. տանը նկուղին մէջ կրնայ թաղուիլ...։

Շիւրէն տխրած դէմքով մտիկ կ'ընէր. բայց տխրութիւնը պարզապէս չղաղարթութիւն էր։ Սրտովը կը ճրճուէր. իւր չահը ներկայ պարագային մէջ իւր մեծաւորին շահուն ճշդիւ հակառակն էր։

Եթէ Պ. Ֆորթիւնա քառասուն հազար ֆրանք կը կորսնցուներ Շալիս կոմսին մեռնելովը, Շիւրէն հարիւր ֆրանք կը շահէր անոր յուզարկաւորութեան հանդէսէն, հարիւր հատ պեղեցիկ ֆրանք, զոր յուզարկաւորական գործակալութիւնը պիտի համբէր իրեն։

—Արդեօք կտակ մ'ըրա՞ծ է, շարունակեց Պ. Ֆորթիւնա. բայց ո՛չ, չպիտի կրնան գտնել։ Աղքատ մարդը որ չորս ֆրանք ունենայ, զգուշութիւններ ձեռք կ'առնու։ Կը մտածէ թէ փողոցին մէջ հանրակառք մը կընայ զինքը չանիսել. ուստի ամէն պարագայի համար իւր վերջին կամքը կը գրէ ու կ'ստորագրէ...։ Միլիոնատէրներն այդ դաղափարները չունին. իրենք զիրենք անմահ կը կարծեն անշուշտ...։

Կանգ առաւ, սկսաւ մտածել, վասն զի խորհրդածելու կարողութիւնը վերադառնալ կ'սկսէր։ Իւր բորբոքը չուտով մարեր էր, նոյն իսկ սաստկութենէն պատճառաւ։

—Վերջապէս, ըսաւ ծանրութեամբ, աւելի հանդարտ ձայնով, կոմսը կը տակ ըրած ըլլայ կամ ոչ, Վալորսէ կրնայ սուդ բռնել Շալիսի մլիոնները։ Ան վրայ։ Եթէ կտակ չկայ, օրիորդ Մարկերիտ ստակ մը չունի... ուստի՝ գիշերը բարի։ Իսկ եթէ կայ, այդ սատանայ աղջիկը, յանկարծ ազատ և հարուստ ըլլալով, անտարակոյս կը ճանչէ Պ. Վալորսէն, մանաւանդ եթէ ուրիշի մը սէր տուած է, ինչպէս որ կը հաստատէ մեր մարքիզը... և այս պարագային մէջ ալ նորէն գիշերը բարի։

Պ. Ֆորթիւնա՝ թաշկինակը հանելով, հայելիին առջեւ կանգնած, ճակտին քրտինքը կը սրբէր և գլխուն մազերը կը շակէր։

Այն տեսակ մարդոցմէն էր, որք ծանր աղետ կը սասանին, բայց չեն վնասիր։

Կը բարկանար, կը պոռար, կը կանչուռտէր, բայց ի վերջոյ քաջաբար կ'որոշէր իւր բռնելիք ընթացքը։

—Վերջապէս, մրմնջեց, ուրիշ ընելիք չմնար ինձ, բայց եթէ հաշուետուամարիս շահուզէնի կողմն անցունել իմ քառասուն հազար ֆրանքներս։ Կը մնայ տեսնել թէ նոյն գործին վրայ ուրիշ կողմէ մը շահելու հնարը կրնա՞նք գտնել։

Նորէն ինքզինքին տեր եղեր էր. իւր ամէն կարողութեանց

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն՝ յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դիւաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկեալներուն համար։

Հիմնական ի Լոնտոն՝ յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոյծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու։ Եդեբայ, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գեղանայարկ թիւ 1։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէն-Ընկ. յ'Եւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գիթալիէն. 1, 3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուելն է Ի Վեր

Ապահովագրութիւններու վճար. 1 Մէյլիոն 123,000000

1895է սկսեալ

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Ցաւելեալ գրամագլուխ	121,00000
Զրդի ապահովագրութիւնք 1 Մէյլիոն	141,00000

Տիեզերական ապահովագրութիւն

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։

ԱՒԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ի մասին քնակութեան և ուղեւորութեան։

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը ընչանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէն-Ընկ. Թուղթ։

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕՒ եւ ԸՆԿ.

Պօյվոտա ի ոց, Վ... խան, Ղալաթիա

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862Ի Ն

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՈՒՕԼԴԷՐ ՖԻՆՃԷԼ

Հէլդէ Խան, Թիւ 2—3, Վոյվոտա Խան, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՌՆԷՍ ԹԷՈՏՈՐ ՍՊԷՏՃԱՆՈՒ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Ջարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և ... ապրանքներ և սոյն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ թէպէտ չափաւոր սակագնով։

572 Լիազօր Ներկայացուցիչ . Գ. լուս,

ԴԱՒԻԹԻԿ ԱՕՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գոլիս, Պահչէ—Գապու, Ամանէատոս խան 12 | 4

ԹՐԻԱՆԴԱՖԻԼՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ

ՀՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մասնիկա-պէ-պ

Ղալաթիա, ՍՈՄՂԱՆԼԷ ճատաքսի, թիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամէն տեսակ մասթիքա և տիւղ, զուտ խաղողէ չինուած։

Թրիանդաֆիլօրուլօ եղբարց օղին, օժտուած հազուագիւտ յատկութեամբ ու ճաշակով, ախորժակը կը բանայ, չիղերուն ուժ, և մարդին կորով կուտայ։ Ներքնաշալակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանդաֆիլօրուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած չիչերով։

Դիմել. Բերա եանի, Հէլվեցիա, Պիգանա, կամպրինա գաբէջատունները, Բաբատօրուլօ, Բաբաեանօրուլօ, Գրիցալի, Գրինիկոս, Մարսիլիա և Տիմիթրաքօրուլօս նպարեղէնի վաճառատունները։ Թարլա պաչի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիատի և Զօղզարեկչատունները, Պալըք բազար Ֆիլիքօս և Հէմասի խանութները, Լիմոն իսկէլէսի Պէլիրեանի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէսթի, Պագարի և Բանճօրուլօի խանութները։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Այնքան ախորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆոսֆիթ տը չօ է տը սուա» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը սաստ չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻԼՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԹՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՕ

ԸՆԴԴԷՄ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ Լ Օտէսայէ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Կոզ	1011	Մարմ	724	Բոգարիս	1862
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2996	Կրոտնս	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլս	1541	Գորսս	895	Հրոշ	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսդոտ	2377	Տիտս	48'1	Հիտալիկ	1581	Միքաստս	3557	Սիկիս	1193
Գասանս	18 2	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլիս	1037	Սրէրս	1200
Գեորտինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրաւս	1076	Տրաբս	1713	Հումպէրտ	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիլսն	1346
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2304	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գըֆֆալս	4431	Էպրս	2461	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թուլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ճիւնս	1080	ՕնՍարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբսս	1337	Էրատս	1481	Քէլտս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2459
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլրինս	2307	Բալէրմս	1837	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիաղթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէրանդս	2272	Ռինտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	[illegible]	1613	Ֆէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիպանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Պասանս չոգենաւը, նաւապետ Հէյզ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտէսա ուղեւորած է։

Էպրս չոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Լօրէնցօ չոգենաւը, նաւապետ Ուիլկ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 11ին պիտի մեկնի ողղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՏ ՐԻԶՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւսէթ խան, Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 12Է ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոփորէն ԷՊԷՐ ընթացքներ

1 15 ենմ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Դրչ. Օրթ. Պշիր.
1 15 Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշր.
1 15 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Դգկ.
1 40 Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Դգկ. Պշր.
2 30 Պէյթ. Բշպ. ենք. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվր. Վնր. Զնկր. Պէյլ. Դգկ. Պշթ. Դպթ 2.
2 30 Եէնմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. Սթ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշէ.
3 15 ենմ. Մէգ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտ, Վնր. Զնկ. Պէյլ. Դգկ. Ի. ս.
3 :0 Ր. Ա. Գվ. ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պշպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
5 — ենմ. Մէգ. Պէօյթ. Թրպ. ենք. Իսթ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
5 30 Պէյգ. Բշպ. Զպր. Գնլ. Ա Հիս. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյ. Գգկ. Պշիրթ 2
5 45 ենմ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյգ. ենք. Սթն. Դնլ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշր.
7 15 ենմ, Մգպ, Պէօյթ, Թրպ, Պէյթ, ենք, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Ճրնվր, Դրչ. Պէյլ. Սթ. Պշր, (Պէյթօզի գիրզաք շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)
7 45 Պէյգ, Բշպ. ենք, Գնլճ. Մրկ, Ր, Ա, Հս, Գնտտ. Պէպ. Արն. Վնք Զնր, Պէյլ, Օրթք, Գգկ, Պշկ.
8 30 Ա.Ր, Գվ, ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Իսկ.
9 — եէնմ, Մէգ, Պէօյ, Թաբ, ենք. Սթն. Մրկ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշր.
9 45 ենմ, Մէգպ, Պէօյթ, Թրպ, Պէյթ ենք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնր. Զնր. Պէյլ. Գգկ. Իսկ.
10 15 ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Իսթ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.

Կամրջէն Վոփոր Դէնոզ ընթացքներ

3 — Պշր. Օրթ. Դրչ. Արվր, Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ.
3 20 Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ.
3 40 Դպպ, Պշ. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ, Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. ենք. Բշպ, Պրզ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ.
4 30 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր, Հ. Մրկ. Սթն. ենք. Թրպ, Պէօյթ. Մգպ, ենմ,
5 15 Դպթ. Պշկ. Դգկ, Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր, Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպր. Բշպ. Պէյգ,
6 — Դպպ. Պշկ. Օրթ, Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ. Ր. Ա. Դվգ.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյճ ենք. Պէյթզ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ.
9 15 Պշր, Օրթ. Պէյլ, Արվ. Ր Հս. Պօյճ, Գնլճ. ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ.
10 5 Պշ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ, Ա. Հ. Գնլ. Զպր. Բշպ. Պրզ. Մգպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Իսթ ենք, Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ,
10 50 Դպպ. Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսը. Գնլ. Մրկ. ենք. Բշպ. Պրզ։ Պէպէրէն ենմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ, Պէյլ, Զնկ, Վնր. Գնտտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյթ.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս, Մրկ. Սթն. ենք. Թրպ, Պէօյ. Մգպ. Եէնմահալէ
11 40 Պշթ. Դգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտլ. Պէպ. Արնվ. Դրչ, Օրթ. Պէշկ.
12 15 Պշր. Օրթ. Դրչ. Արնվ. Պէպ.

Գ. Ա.

1 15 ենմ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. ենք. Պօյճ. Ր. Հիսաք պիտի հաղորդակցի 39
2 30 ենմ. Մգպ. Պէօր. Թրպ. ենք. (ենք. պիտի հաղորդակցի) Պշիրկ 40
3 15 ենմ. Սէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպան. Զպգ. Իսլ. Ա. Հիս. Դանտ. Վնք. (Վնք. պիտի հաղորդակցի Ուր.ները Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գուզկ Պէշ.) 45
3 30 Ր. Ա. Գվ. ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Իսա. Սրը. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպէք Պէպ պիտի հաղորդակցի ուր, Արն. Դրչ. Օրթ. Պշր. 46
5 — ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ Ր. Հիս. Պէպ. Ք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշր. 39
5 45 ենմ. Մգպ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյգ. ենք. Սթն. Դանտ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշ. 38
7 — ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Դրչ. Պէյլ. Օրթ Պեշիր. (Պէյգոզ Զիր-զար շոգ. հետ պիտի հաղ.) 21
8 — Ա. Ր. Գվ. ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. Սնր. Սթն. Պօյ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշիր. 46
10 15 ենմ. Մգպ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Մրկ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Սրթ. Պշր. 32

Եէնիքեօյէն Կամրջէ ընթացք

1 45 ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշ. 34
3 — ենք. Սթն. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշր. 18

Պէպէքէն Կամրջէ ընթացք

1 15 Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշր. 21
2 — Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Դ. Հ. Ա. Պշ. Պշր. 31
2 45 Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշր. 3.
3 30 Պէպ. Արն. Դրչ. Օրթ. Պշ.
4 5 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պշ. 33
4 45 Պէպ. Արն. Դուր. Օրթ. Պշ. Դպպ. բացի ուր. 32
5 50 Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշ. բացի ուր. Հ 31
10 15 Պէպէքէն ուղղակի Զմիրջը 45

Ասիական Եէնիքեօյ Կամրջէ ընթացք

1 15 Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Իպպ. 32
1 40 Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Բա. Ա. Հիս. Գնտ. Վան. պիտի ղղկ. Ուրբ. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ. 44
2 15 Պէպ. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշ. բացի Ուրբաթէ 35
2 30 Պէյգ. Բշպ. Եէր. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիսաք Գնտ. Արն. Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշ. Գպպաթաշ 19
3 30 Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշկ. Գպշ. 45
3 45 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտլ. Վնր. (Վնք. պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրերը Պէյլպ. Գգկ. Պշր. 45
4 30 Վնք. Զնկ. Պէյլպ. Գգկ. Պշր. բացի ուր. 40
5 30 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Վնք. էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները Զնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշր. 44
6 10 Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ. բացի ուր. 45
7 30 Պէյթ. Բշպ. ենք. Գնլճ. Մրկ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Գէպ. Արն. Վնք. Զնկ. Պէյլ. Օրթ. Գգկ. Գնտ. հինգշաբթի օրերը Սրթ. Պշր. դանդիզլէ գատ Իսպիտար ալ պիտի դանդիզլի 19
9 — Մէգ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Իսկ. 18
10 15 Պէյգ. ենք. Գնլճ. Ա. Հիս. Զնկ. Պէյլ. Պշ. 34
10 15 Ա. Հս. էն ուղ. կամուրջ ուր. օրերը 10 ՀՕՆ 44
10 35 Գուզկ. բացի Ուր. 42
11 — Գգկ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 21
11 10 Վնք. էն » » » 33

(Բացի ինքնին օրերէն) Սարայբուրնու էնդերէն Կամրջէ ինքնաշարժ երթևեկութիւն

ժ. Վ. Բ.

2 50 Պէշ. Սրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ենք. Թրպ. Գէպ. Մգպ. ենմ. 39
3 30 Դպպ, Պշբ. Դպպ. Սրթ. Պէյլ. Զպգ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. ենք. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. ենմ. 21
4 — Պշբ. Սրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Սթ. ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. ենմ. 38
5 15 Դպպ. Պշբ. Դպպ. Պէյլ. Զպգ. Վնք. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Հուզուկ. Բշպ. Պէյգ. 19
6 — Դպպ. Պշբ. Սրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. ենմ. Գ. Գգկ. 46
7 — Պշբ. Սրթ. Պէյլ. Զպգ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Սրթ. Պշբ. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. ենմ. Գ. Գգկ. 18
7 40 Պէշիք. Սկիւտ.
8 30 Պշբ. Սրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ենք. Թրպ. Պէօյ. Մգպ. ենմ. 32
9 45 Պէշ. Սրթ. Դրչ. Սրվ. Պէպ. ենմ. գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի 45
10 5 Պշբ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. Սթ. Գնլ. Թրպ. Պէ Լբ. Մէգ. Սրվ. ուր. Սրթ. Արն. 40
10 45 Պ. Պ. Ր. Հս. Պօյ. Մրկ. Սթն. ենք, Թրպ, Պլբ. Ս, զպգ. ենս. 46
11 30 սբ. Թրպ. Պէօյ. Մէգ. ենմ. (ենք. է Բշպ. Պէպ. գացող շոգ. հետ դանդիզլայնով 45
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. Սթն. ենք. 34

Կամրջէն Պէպէք Երթևեկութիւն

ընթացքներ ժամերը

3 30 Ուզղակի Պէպէք 33
4 10 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 32
10 35 Պշբ. Սրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Պօյճ. Բշպ. Պէպ. Գգկ. բացի Ուր. 19
11 15 Դպպ. Պշբ. Սրթ. Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հ. Պօյճ. ենք. 18
11 45 Պշբ. Սրթ. Դրչ. Արն. Գնտ. Ա. Հս. 21
12 15 Պշբ. Սրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. 32

Կամրջէն Ասիական Եէնիքեօյ Երթևեկութիւն

ընթացքներ ժամերը

3 20 Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զէնկ. Վնք. Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Զպգ. Բշպ. Պէյգոզ 44
4 — Ուղղակի Վասիքէօյ բացի ուրբաթէ 40
4 50 Պշբ. Սրթ. Պէյլ. Զպգ. Պէպէք բացի ուր. 34
5 40 Ուղղ. կի Վասիքէօյ բացի ուրբաթէ 45
6 45 Պշբ. Դպպ. Պէյլ. Զպգ. Վնբ. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլճ. Բշպ. Պէյգ. 4
9 30 Պշբ. Գգկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանք. Գնտ. Ա. Հ. Ուրբ. օրերը 20 վարկան վերջը 42
10 15 Իսս, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ) 42
10 20 Պէշբ. Գատ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Մէգ. Ր. Ա. Գվգվանը 38
10 30 Պշբ. Պէյլ. Զէնկ. Վնիր. Ուրբ. օրերը 20 վարկան վերջը Գպ. Գգկ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Զնիր. Բշպ. Պէյգ. 33
10 40 Իսպտ Գգկ. (բացի ուրբաթէ) 21
11 — Պ. Բ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Զանք. Գնտ. Պէպէք բացի ուրբաթէ 38
11 20 Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. ուրբաթ օրերը Գուզկ. Գնտ. 44
12 — Պէշ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վան. Արն. 33

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑՈՒՄ ԵՒ ԵՐԿԱՑՆԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ

կը ստացուին՝ Վոլդաի Մահիկով՝ որ վերջերս կատարելագործուած հոչակաւոր և ճշմարտելեկտրամագնիսական գործիք մըն է, 50704Թիւ վկայագրով վաւերացուած։ Անոնք որ Վոլդա-Մահիկը կը գործածեն իրենց արեան շրջանն ու ջղային դրութիւնը կանոնաւորութեամբ կը գործեն։ Զգայարան քիթերու կարգութիւնը կը շէշտուի։ Մարդն ու հոգիներուն կրնան կարդալ մը՝ որ առողջ և բարգաւաճ կը նէ մարմինը ու կերկարէ կեանքը՝ որ չատեր ու քով այնքան կարճ է։ Տկարակազմ մարդիկներու համար մանաւանդ, Վոլդաի Մահիկը չափէն աւելի օգտակար է։ Կը զօրացնէ ջիղերը, և կը մաքրէ արիւնի Բովանդակ աշխարհի մէջ Վոլդաի Մահիկը յանձնարարուած է, իբր անոնց դեղ մը՝ հետեւեալ հիւանդութեանց դէմ. կաթուած, յօդացաւ, ջղացաւ, ջղային տկարութիւն, անքնութիւն, ոտքերու և ձեռքերու ցրտաուութիւն արհնդանութիւն (hypocondrie) ժժգունութիւն, արգանդախեղդ, դժուարաշնչութիւն, անդամալուծութիւն, ջղային հարուած, մարմնային հիւանդութիւն, ստամոքսի ցաւեր, էնֆլիւէնցա, հաղ. ականջի խժլդուց, գլխու ցաւ եւ. ն.։

Վոլդաի ճշմարիտ Մահիկը՝ վերջերս կատարելագործուած և 50704 Թիւ վկայագրով վաւերացուած՝ որ մինակ իմ վաճառատունս կը գտնուի էլէքտրական բարդ մըն է ընդհանուրին մատչելի։

Երախտագիտութեան և յանձնարարութեան բազմաթիւ նամակներ։

Հարը 20 ֆրանկէն

կը գտնուի Կ. Շաբիրէի վաճառատունը, Ղալաթիա, Թիւնէլի կայարանին քով. Պիլոր փողոց, Սորկիճատիրան, թիւ 27։

ԲԱԶԷ

ՄԵՆ ՀԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ. Պոլիս, Մանմուտ Փաշա, Ապուտ էֆենտի Նէնի Զարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վաճառի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխայներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն իսկոյն կը պարզէ լաւ դիտողին։ Դերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն գուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պէլճիական լաւ ապրանքներ տեղական ընտիր գործաւորութեամբ պատրաստել և անոնց գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանարանն։ Հրապարակէն չուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուններն ալ։

Վերջին գին. Թիւը 2 դրշ.

540 42—100

ԻՄՍԿԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսքիտարէն	Կամրջէն	Կամրջէն	Իսքիտար
—	6 15	— —	7 5Պշ. Գգ.
— —	6 50 Պշիրկ.	— —	7 40 Պշկ.
— —	7 55 Պշիրկ.	—	8 20
— —	8 50ՆԳ.Պշ.	— —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 30	10 15 Գգկ.
2 40	10 — Պշիրկ.	2 45 Դ.Գկ.	10 30 Ֆէրպ
3 10	10 35 Գգկ.	3 20 Վոսփոր	10 40 Գգկ.
3 30	11 — Գգկ.	3 30	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գգկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
5 —		5 — Գգկ.	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պշիրկ.	